



EGYETEMI  
HALLGATÓI  
KÉPVISELET

www.ehk.bme.hu

# MŰHELY

Pásztor Nikolett építőmérnök-hallgató diploma-féléve előtt döntött úgy, hogy még kihasználja a lehetőséget, és eltölt egy szemesztert külföldön is erasmusos diákként.

Cikkünk a 6. oldalon



A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem lapja

XVIII. évf./3. szám – 2020. március 9.

HIRDETÉS

Adószámunk: 18036754-2-43



Kérjük, hogy befizetett adójának 1 %-át a közhasznúan működő

**Műegyetemi Hallgatókért Alapítvány**

számára ajánlja fel.



Fotó: Szlávik Orsolya

**Új elnököt választott az Egyetemi Hallgatói Képviselő** • Féléven belül a második EHK elnök-választásra került sor. A rendhagyó foratókönyv háttéréről, és a jövőbeni tervekről kérdeztük Pollák Zsombort, az újonnan megválasztott testületi vezetőt.

Cikkünk az 2. oldalon

## A futás minőségi időtöltés

Új amatőr futóközösség alakult a Műegyetemen, a csapatba bárki jelentkezhet, aki kipróbálná a rövid vagy hosszú távú társas futást, versenyre készülne, futótechnikát tanulna, vagy

érdekli az egészséges táplálkozás. A részletekről Oláh Bence, a BSI műegyetemi futónagykövete és a GPK mechatronikai mérnök-szakos hallgatója mesélt.

Cikkünk a 3. oldalon

## Magyar lány a világ legjobbjai között

A világbajnok jégkorongozó, a legnagyobb sportolók orosz sztárgáláján is részt vett, többször a „Világbajnokság legjobb csatára” cím nyertese, ezenkívül rengeteg élvonalbeli ifjúsági és felnőtt eredménnyel büszkélkedhet, és

jelenleg a BME vegyészmérnök képzésének közösségét színesíti. Gasparics Fanniról van szó, aki elmesélte lapunknak az ő történetét.

Cikkünk a 14. oldalon

## Nem csak építészetet tanultam tőlük



Fotó: Kosik Richárd – Why Not?! Group

Valószínűleg mindannyiunk fejében megfordult már legalább egyszer, hogy milyen jó lenne saját könyvet írni. Van, akinek az álma valóra válik, a történetei megelevenednek a papíron betűk és illusztrációk formájában. Mi több, olyan is van, aki a Műegyetem falain kilépve szötte Bogyó és Babóca, Brúnó, Anna, Peti és Gergő meséit, sőt a szakma fényét tovább emelve neki köszönhetjük a Budapest titkai című kötetet is, mely hiánypótló a maga nemében. Interjúnkban az egykori Építész Kamara-díjas építésszel, a nemzetközileg híres írónővel, Bartos Erikával beszélgettünk.

Cikkünk a 12. oldalon

HIRDETÉS



Oktatás, Juttatás, Pályázatok,  
Kollégium, Sport, Szabályzatok





# Újrateremteni a stabilitást



Fotó: Szilávik Orsolya

Féléven belül a második EHK elnök-választásra került sor. A rendhagyó forgatókönyv háttéréről, és a jövőbeni tervekről kérdeztük **Pollák Zsombort**, az újonnan megválasztott testületi vezetőt.

SZABÓ LIDIA DÓRA

**Pár hónapja Horváth Bálint ült az EHK elnöki székbe, mint az az ember, akit a képviselők konszenzusként elfogadtak. Most mégis új választások voltak. Mi történt?**

Horváth Bálint az elnökségének a kezdetén is tisztában volt vele, hogy a konszenzusos elnökválasztás egy hosszabb konszolidáció első lépcsőfoka. Már a felkérésekor is bejelentette, hogy ő ezt a tisztséget csak rövid ideig szeretné betölteni, így a lemondása nem ért minket teljesen váratlanul. A lemondás továbbá a következő elnök személyének kiválasztását hivatott elősegíteni,

mondhatni ösztönzőleg tűzte ki a határidőt a Képviselőt számára, majd végül ezt a szándékát siker koronázta. Mostanra túl vagyunk az EHK alakuló ülésén is, ami így a szokásoktól eltérő módon év közben történt, de ennek ellenére kifejezetten sikeresen lezajlott.

**Mi okozta a testület egységének meggyengülését?**

A 2019 nyári elnökválasztás sikertelensége egy hosszabb folyamat végső, igen sajnálatos kifejelete volt. Véleményem szerint az alapvető célok az akkori elnökségben is a hallgatóság érdekeinek képviselete volt, és ez nem is került megkérdőjelezésre az akkori viták során sem. Az akkori testület vezetése a megnevezett céljaiban sok konfliktust vállalt a szervezeten kívül és belül is, és ezeknek a menedzselésében pedig nem kapott a vezetőség teljes támogatást. Mivel a célok nem voltak közösek, és a döntések nem a kellő transzparenciával születtek meg, a testület nem tudta biztosítani a stabil háttérét. A szervezetben a munka emiatt nagyon kevés személy köré összpontosult, ami mind kollektív tudásban, mind felelősségi körökben a korábbiakhoz képest az egyensúly felborulásához vezetett.

Saját személyes feladatomban tartom, hogy a konklúziókat a

képviselettel közösen vonjuk le, és ezek alapján olyan célokat tűzzünk ki magunk elé, amiket a képviselet magáénak érez, és azokért hatékonyan tud és szeretne tenni.

**Elnökként célod a stabilitás megteremtése. Mivel kezdted?**

A kérdéskört azonnal ketté lehet bontani: egyrészt a szakmai háttérrel kell megerősíteni, másrészt a testület személyi állományának segítségét kell új alapokra helyezni. Újra kell definiálnunk a működésünk hagyományosnak mondható pilléreit, megvizsgálni, hogy hogyan tudjuk hatékonyabbá tenni a rendszert. Ez mindenképpen egy közös munka lesz, szeretném ebbe a teljes testületet bevonni. Az elmúlt viszontagságos időszak alatt a régen jól működő, bevett módszerek meggyengültek, így sok esetben ezeket kell újraépíteni, az újító gondolatokat beleszőve. Szükségesnek tartom a projektmenedzsment módszertanok bevezetését a mindennapi működésbe, amivel modernizálni tudjuk a rendszerünket.

A másik fontos kérdéskör esetében szeretném a HR szerepét erősíteni a Képviselőten belül, és erre a korábbiakhoz képest komoly erőforrásokat áldozni. Ezt főleg a képviselők egyéni fejlesztésén, tréningek tartásán és egy szorosabb monitoring rendszeren keresztül szeretném elérni. Ezzel

hatékonyabbá tudjuk tenni a működésünket, és elejét tudjuk venni a korábban történtek megismétlődésének.

**Milyen szerepet szán az EHK-nak az egyetem életében elnökség alatt?**

Szeretném megerősíteni azt a szerkezetet, amelyben a rektori és a kancellári oldal is partnerként tekint a hallgatókra az egyetemi élet szervezésében. Véleményem szerint az Egyetemi Hallgatói Képviselőt releváns szereplője az egyetem működésének, mind az érdekképviseleti, mind a szolgáltatási oldalon. A hallgatói képviseleti rendszer olyan egyedi előnyöket rejt magában, amik minden esetben plusz értéket tudnak teremteni, amennyiben van lehetőség kibontakoznia. Fontos kiemelni, hogy jól tudunk az egyetem céljaival összhangban működni, és támogatni vagy kiegészíteni mind az oktatásszervezéssel foglalkozókat, mind az infrastruktúrát működtetőket. Ezen kívül a kiegészítő szolgáltatásokat vagy rendezvényeket is ugyanezen célok mentén tudjuk szervezni, amik esetén természetesen a hallgatók vannak mindig a középpontban.

**Milyen feladatok állnak előtted a hallgatókkal, az oktatókkal és az egyetem vezetésével kapcsolatban?**

A hallgatók felé a transzparens

tájékoztatás az elsődleges célom. Jelenleg is több projekt foglalkozik a hallgatótársak informálásával és a szervezet átláthatóságával, némelyiknek már láthatták a hallgatók az eredményét is. Ennek részeként szeretném sokkal erősebben kommunikálni a Képviselőt mindennapos erőfeszítéseit, valamint az érdekképviselet terén elért sikereket. Szeretném az EHK megjelenését gyakoribbá tenni a hallgatói programokon, azzal a céllal, hogy a tevékenységi körünk minél ismertebb legyen. Bízom benne, hogy ezzel sikerül egy közvetlenebb, bizalmi viszonyt kialakítani hallgatótársainkkal. Az oktatók szemében véleményem szerint a színvonalas, magabiztos tudásalapon nyugvó érdekképviseleti tevékenység a legfőbb erény, amely a jó viszony kialakítását segíti. Ezzel a háttérrel eredményesen tudjuk segíteni a hallgatók tanulását és az intézményben eltöltött idejük kellemes és hasznos légkörben eltöltését.

**Az országos hallgatói mozgalom területén milyen szerepeket játszik most a BME Egyetemi Hallgatói Képviselőte?**

Mint az ország egyik legnagyobb egyeteme, komoly szereplői vagyunk a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának, amely szerepet szeretnék tovább erősíteni. Ezt a kapcsolatot szeretném Murai László HÖÖK elnök úrral szorosabbra fonn, és azon intézményi problémákat, amelyek az Egyetemen belül nem orvosolhatóak a HÖÖK-on keresztül minél gyorsabban megoldani. Ezeket a problémákat az EHK már most is gyűjti, és átfogó javaslatokat tervezünk készíteni az országos képviselet részére. Egyetemünkön a hallgatói alrendszernek az országban egyedi jogkörei vannak, amely komoly felelősséget rak ránk. Ezzel tudni kell élni, és segíteni a többi egyetem képviselőit a tapasztalatainkkal, tehát egyfajta tudásbázisként kell fellépniük az országon belül.

**Milyennek szeretné látni az egyetemi Hallgatói Képviselőt egy év múlva?**

Remélem, hogy egy év múlva a korábbi feszültségekre már történelemként tekinthetünk, és valóban stabil EHK-ban tudunk tevékenykedni. Addigra remélem, több projektet sikeresen lezártunk már, de szerintem ekkor kezdődhet csak az igazi munka, és vághatjuk bele a fejszénket a nagyobb volumenű feladatokba. Összességében a legfontosabb, hogy egy év múlva a hallgatók és az oktatók is olyan partnert lássanak bennünk, akire nyugodt szívvel lehet támaszkodni.



# A futás minőségi időtöltés

Új amatőr futóközösség alakult a Műegyetemen, a csapatba bárki jelentkezhet, aki kipróbálná a rövid vagy hosszú távú társas futást, versenyre készülne, futótechnikát tanulna, vagy érdeklí az egészséges táplálkozás. A részletekről **Oláh Bence**, a BSI műegyetemi futónagykövete és a GPK mechatronikai mérnökszakos hallgatója mesélt.

SZABÓ LIDIA DÓRA

## Futónagykövetként mit gondolsz, miért érdemes ezt a sportot választani?

A futás számos előnye közül a stresszoldó hatást emelném ki, amelynek egy egyetemista a szorgalmi és a vizsgaidőszakban is hasznát veszi. Futás közben nemcsak fizikailag fáradsz el, a mozgás a pszichére is jótékony hatással van: kiürít az agyad, megszabadulsz a felesleges gondolatoktól, és könnyebben befogadod az új információkat, így a tanulás is egyszerűbb lesz.

## Hogyan épül közösség a futás révén?

A legtöbb ember, akinek fenntartásai vannak a futással szemben, általában a magánytól, az unalomtól vagy a helytelen technika miatt fellépő fájdalomtól tart. Erre az lehet megoldás, ha ezt a sportágat nem egyedül űzi. Sokan szeretnek futni, mi pedig ezeket az embereket szeretnénk összekötni és közösséggé formálni azzal, hogy lehetőséget biztosítunk az együttes mozgásra. A közös futás előnye, hogy valakivel sorstársaságot vállalsz, közösen küzdhetek meg ugyanazzal az akadállyal, új kapcsolatokat építhetsz, ezáltal pedig új barátságokra tehetsz szert. A közös hobbi és szenvedély összeköti azokat az embereket, akik egy sportot űzve kölcsönösen tisztelik, támogatják és elfogadják egymást.

## Mit takar a futónagykövet program?

A Budapesti Sportiroda (BSI) országos kezdeményezése, hogy valamennyi megyeszékhelyen, a tízezernél nagyobb lakosú településeken, a főváros kerületeiben és az egyetemeken is legyen olyan önkéntes felelős személy, aki segít a futás és



Fotó: Freisinberger Kristóf

az egészséges életmód népszerűsítésében, maga köré gyűjti lakóhelye azon futóit, akik igénylik a közösséget, közös megmozdulásokat szervez, tanácsokkal látja el a kezdőket és újrakezdőket az edzéstervben, öltözködésben vagy táplálkozásban, kérésre akár versenyfelkészítésben is segít. Megkötések nélkül bárki jelentkezhet futónagykövetnek.

## Te miért pályáztál?

Családi indíttatásból. Édesapám négy évvel ezelőtt futott félmaratont, amellyel engem is mozgásra inspirált. Kipróbáltam magam futóként, több versenyen is elindultam, majd hallgatóként kerestem olyan közösséget, akikkel együtt sportolhatok. A Műegyetemen nem találtam futó társaságot, így kedvet kaptam ahhoz, hogy megalapítsam a BME futókörét.

## Milyen közös megmozdulásokra számíthatunk?

Heti két alkalommal lehet csatlakozni a közös futásokhoz. Hétfőn egy hosszabb távú és erősebb tempójú edzést, szerda este egy könnyedebb és rövidebb távú mozgást szervezünk. Utóbbit a kezdőknek vagy a futáshoz újra visszatérőknek ajánlom, míg a gyakorlott futóknak a hétfői alkalom inkább a testhezállók. A futásokat 20:15-kor indítjuk a Kármán Tódor Kollégium bejáratától, rossz időjárási körülmények között is. Rendszerint a budai és a pesti rakparton, impozáns környezetben futunk, ám a jövőben új helyszínekre (pl. Citadella, Budai vár stb.) is ellátogatunk.

## Mire számíthat, aki veletek akar mozogni? Kiket vártok?

Alapvetően közösséget kovácsolunk a futni szerető hallgatókból, ám a futásokon való részvételnek nem feltétele a diákjogviszony. Várunk mindenkit, aki mozogni szeretne. A jövőbeli terveink között szerepel, hogy a futás mellett az egészséges

életmóddal kapcsolatos előadásokat is szervezzünk. Ünnepek alkalmával csatlakozunk az egyre népszerűbb tematikus futásokhoz: legutóbb mikuláskor osztogattunk szaloncukrot a járókelőknek a rakparti edzés közben. A jövőben felvesszük a kapcsolatot más egyetemek futókörreivel, csatlakozunk a közös margitszigeti futásokhoz, és szervezünk műegyetemi programot az egyetemhez közeli Bikás-parkban is.

## Milyen felszerelésre van szükség a közös mozgáshoz?

A legfontosabb egy jó minőségű, aszfaltos körülményeknek megfelelő futócipő és az évszaknak, időjárásnak megfelelő réteges öltözet.

## Versenyre is felkészítitek a futókat?

A cél, hogy minden kezdő érdeklődőt hozzásegítsünk ahhoz a tudáshoz, amellyel egy 5 km távú versenyt teljesíthet, én személy szerint szívesen el is kísérem a futótársakat az első ilyen megmérettetésre. Népszerűsítjük a BSI megmozdulásait, és tapasztalt futóinkkal a közös félmaratont is fontolgatjuk, legkorábban ősszel, alapos előkészületek után.

## Milyen támogatást kaptok a Műegyetemtől?

Egyelőre a Gépészmérnöki Kar (GPK) sport szakosztályával vettük fel a kapcsolatot, és szerveztünk már közös futást. Célunk, hogy a Testnevelési Központtal is aktív kapcsolatot ápoljunk: szeretnénk elérni azt is, hogy a futásainkon történő részvételt a testnevelési órákba is beszámítsák. Bízunk az egyetem támogatásában, és az intézmény segítségével reméljük, hogy hamarosan a BEAC pályára is bebocsájtást nyerhetünk.

*A műegyetemi futókör eseményei a közösség fb-csoportjában követhetők nyomon (fb név: BSI Futónagykövet – BME).*

## Megkérdeztük

### Milyen az ideális munkahely?



#### Bocsárdi Gergely

Lehet, hogy furá, de a padlószőnyeg. Nagyon szeretek mezítláb lenni, ezért számomra végtelenül jó, ha levehetem a cipőmet. Sokat számít a természetes fény, szeretem a modern környezetet. Nem szeretnék

mindenért felelni valakinek, minden lépését riportolni egy folyamatnak. A kreatív munka és a felelősség nagyon fontos; ezek nélkül valószínűleg elég hamar megunnám.



#### Tichov Fruzsina

Azt élvezném, ha más nemzeti-ségűekkel lehet együtt dolgozni. Legalább százötven emberrel. Legyen óránként is szünetem, meg egy nagy ebédszünet, ahol tudok társalogni a többiekkel. Nem szeretek egyedül dolgozni.

És legyen ott valami állat, amit meg tudok simogatni – a minimalacokat preferálom!



#### Vácsi Ottó

Fontos a jó fej közösség – ha már bent kell ülni nyolc órát az irodában, legalább kibírható legyen. Sokat számít, hogy azt érezzem, ér valamit, amivel foglalkoztam, érzem a társadalmi megbecsültséget. A

környezet fontos, hogy tiszta legyen, és néha legyen lehetőség otthon dolgozni.



#### Ali Boglárka

Fontos, hogy az adott cég ideológiájával egyetértsek, és büszke lehessen arra, hogy náluk dolgozom. A fizetés legyen versenyképes és arányos a munkakörömmel és a tudásommal. Legyenek

kihívások, a cég biztosítson számomra további képzésekre is lehetőséget. Fontos a jó munkakörnyezet és a kedves emberek. Szívesen részt vennék csapatépítő eseményeken is. Az sem utolsó, hogy a főnök nyíltan kommunikáljon.



#### Sali Dávid

Szoftveresen és hardveresen is legyen felszerelt a hely, ne nekem kelljen összerakni a dolgokat, hanem biztosítva legyen a munkához a teljes háttér. Tervezőmérnökként fontos, hogy ne csak a gép mögött üljek, hanem

meg is tudjam nézni, ahogy éppen építik azt, amit tervezek. Így tudok beszélni azokkal, akik gyártják, tapasztalatot tudok szerezni.



#### Varga Barnabás

Nekem az a lényeg, hogy legyen kis, családias csapat. Ne legyünk sokan, inkább ismerjen mindenki mindenkit, bármit meg lehessen beszélni a kollégákkal, magánéleti témákat is. Minél személyesebb témákba belemergünk, annál gyorsabban telik az idő. Fontos, hogy megbecsüljenek akkor is, ha gyakornok vagyok, ne azt éreztessék, hogy egy senki vagyok.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: KONDA NIKOLETT  
FOTÓ: OLÁH ADÉL



# 100 éve vette át diplomáját az első magyar mérnöknő a Műegyetemen

Névadó ünnepséggel emlékezett meg a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) Pécsi Eszterről, az első magyar mérnöknőről, aki 100 éve, 1920. március 8-án szerzett diplomát a Műegyetemen: az intézmény róla nevezte el Központi épületének 1. emeleti 95-ös termét.

A Nagyné László Krisztina professzor asszony, volt nemzetközi rektorhelyettes moderálta ünnepségen a nők megbecsülésének fontosságát hangsúlyozta köszöntőjében Józsa János rektor, aki lényeges műegyetemi feladatnak nevezte a mérnöki pálya népszerűsítését a lányok körében, eléjük példaképnek Pécsi Esztert állítva.

Kifejtette: az intézmény elmúlt évekbeli törekvésének köszönhetően ma már az alapképzésben 26%, a mesterképzésben 32%, a doktoranduszképzésben 30% a női hallgatók aránya a BME-n. A műegyetemi mérnök-képzés sokszínű lehetőségeiről Regös Krisztina építész-mérnök hallgató és Szagri Dóra doktoranda beszélt. A rendezvényen Batalka Krisztina, a BME Levéltár vezetője ismertette Pécsi Eszter gazdag életútját, majd Szabóné Fischer Zsuzsanna, az első magyar mérnöknő szintén építész, statikus szakmérnök unokája emlékezett vissza a nemcsak a hivatásának élő, hanem a társadalmi élet területén is jeleskedő nagymamáról.

Az ünnepélyes teremavatóra érkezett vendégek – közöttük Orosz Anna kerületi alpolgármester úrhölgy és Kurutzné Kovács Márta professzor emerita akadémikus asszony – megsejmelhették Pécsi Eszter – műegyetemi tulajdonú – 1920-ban készült szigorlati jegyzőkönyvét és a hallgatói anyakönyvet, valamint a család által rendelkezésre bocsátott eredeti oklevelet. Pollák Eszter 1899. március 8-án született Kecskeméten. Családja 1900-ban változtatta a nevét Pécsire. Eszter 1915 és 1918 között a berlin-



charlottenburgi Technische Hochschule hallgatója volt, majd 1918 végén, amikor a magyarországi felsőoktatás megnyílt a nők előtt, hazatért és a budapesti Műegyetemen fejezte be tanulmányait. Éppen születésnapján, 1920. március 8-án állították ki számára a mérnöki (ma építőmérnöki) oklevelet. Munkái között szerepelt a margitszigeti Hajós Alfréd Uszoda csuklós vasbetonívei vagy a Bánhidai centrálé (erőműi tó) turbina

alapozása, az eredeti szerkezeti megoldásokat tartalmazó, Budapest első vasszerkezetű magasházaként épült Fiumei úti baleseti kórház, a Kútvölgyi úti kórház és több modern villa szerkezeti terve, ezek mellett ő készítette a MÁVAG kovácsoló műhelyének tervét, valamint statikai terveket a bécsi Operaház melletti első belvárosi többemeletes parkolóház, valamint, már életének Egyesült Államokban eltöltött

utolsó szakaszában a New York-i Hotel Americanana és a Columbia Egyetem két toronyháza esetében. Amerikában 1965-ben elnyerte "Az év legjobb statikusa" címet azért a különleges alapozási módszerért, amelyet a Hudson folyó partján épülő toronyházak építéséhez fejlesztett ki. Pécsi Eszter 1975-ben New Yorkban hunyt el, de hamvait hazahozták és a Farkasréti temetőben helyezték el.

## Vitaforum

## Színházi kérdés

Aki ismer, az tudja, hogy odáig vagyok a színházakért. Amikor csak tehetem, beülök előadásokra, színházi felvételeket nézek, vagy ami számomra a legizgalmasabb: játszom. A sok-sok nézőtérén és színpadon töltött este alatt azonban megfigyeltem egy tendenciát. Ha vígjátékot adnak, sok néző van, ha zenés előadást, még több (leszámítva az operát), ha drámát, már találni üres helyet, ha táncjátékot, csak a fél házat tudják eladni. De miért van ez? Miért nézünk kevésbé szívesen komoly kérdéseket feszegető előadásokat? Persze, én is tapasztalom magamon, hogy egy nehéz nap után, semmi másra nem vágyom, csak valami könnyed,

limonádé darabra, amin nem kell gondolkodni. De minden esetben ez az ok? Nem lehet, hogy esetleg nem szeretnénk szembenézni a hibáinkkal? Mert egy dráma legtöbbször bizony görbe tükröt tart elénk. (Csak halkan megjegyzem, erre egy vígjáték is képes, de valahogy könnyebben befogadjuk, ha nevetgetünk a hibáinkon.) Én tényleg kíváncsi vagyok, hogy miért néznek kevesebben „nehéz” előadásokat. Vegyük például a táncjátékokat. Sajnos szinte senki nem ül be rájuk. És miért? Mert nem értik? De hiszen a táncosok teljesen érthetően, sőt véleményem szerint sokszor szájbarágósan elmesélik a történetet. Erre lehet az az érv, hogy az angolt

sem beszéli mindenki, ugyanez a helyzet a tánc nyelvével. Na jó. De ha nem tekintünk meg ilyen előadásokat, akkor soha nem is leszünk képesek befogadni azokat. A valódi kérdés az: mitől jobb egy vígjáték? Vagy miért ülünk be szívesebben egy operettre? Én tényleg nem tudok erre válaszolni, annak ellenére, hogy mind az előadói, mind a fogyasztói oldalt látom. Szerencsére még képes vagyok mezei nézőként szemlélni egy előadást, és nekem személy szerint nagyon tetszik, ha egy-egy erős, megmondó dráma után, hazáig azon gondolkodom, hogy vajon igaz-e, amit állított, valóban ilyenek vagyunk-e mi emberek? KOVÁCS ZSÓFIA

A Vitaforum rovatunk témájával kapcsolatban is várjuk véleményüket az [info@muhely.com](mailto:info@muhely.com) email címre.

HIRDETÉS

## ELSŐ HÉTVEGI KUPÁNK 2020-BAN

Nemzeti ünnepünk vasárnapra esik, és mivel sehol nincs nagypályás forduló, ezért egy jó hangulatú focikupára hívunk Titeket! Élvezetes meccsek, gördülékeny lebonyolítás, értékes díjak! Újra elhozzuk Nektek a legjobb nyereményeket a legolcsóbb nevezésért!

### Csatlakozz Forradalmi Focikupánkhoz!

2020. március 15. /vasárnap/

Ha nem szeretnél lemaradni, és egy jót fociznál a haverokkal, akkor jelentkezz e-mailben: [info@bemyevent.hu](mailto:info@bemyevent.hu)  
A helyek száma korlátozott, ne várjatok az utolsó pillanatig!

IDŐPONT: 2020. március 15.

HELYSZÍN: BME Sporttelep, 1117 Budapest, Bogdánfy utca 12.

### Nevezési Feltételek:

A tornán nem szerepelhetnek a következő bajnokságokban igazolással rendelkező játékosok: nagypályá NB1, NB2. Ha visszaélással találkozunk, a kupából kizárjuk az egész csapatot.

Nevezési díj: 16.000.- Ft/csapat

Egy csapatba minimum 5, maximum 10 fő nevezése lehetséges.  
Játékrendszer: 4+1  
Egy játékos csak egy csapatban szerepelhet.

**Nevezési határidő:** 2019. március 12. csütörtök 20:00  
**Sorsolás:** 2019. március 13. péntek 20.00.



#külföld #gyakorlat #önkénteskedés

# Mi is az az AIESEC?

Ki ne szeretné elmondani magáról, hogy teknőösöket mentett Costa Rica-n? Egy önéletrajzban is jól mutat valami ehhez hasonló – a lehető legjobb értelemben tűnhetünk ki vele a többi jelentkező közül. Na de hogyan vághat bele az ember egy ilyen projektbe? A válasz: az AIESEC segítségével. **Dula Dorinával,** az AIESEC in BME elnökével beszélgettünk a szervezet tevékenységéről, szolgáltatásairól.

KÓKAI BÁLINT

**Milyen pozícióban vagy az AIESEC-nél, és hogyan kerültél a szervezethez?**

Most január elsejétől vagyok az AIESEC in BME diákszervezet elnöke. 2017 szeptemberében csatlakoztam. Egy órai prezentáció során találkoztam az AIESEC-kel, és nagyon megtetszett, hogy külföldiekkel foglalkozhatok, az angol nyelvtudásom is jobban hasznosíthatom, illetve egy csomó mindent tudok fejleszteni a személyiségemen.

**Tudnál kicsit mesélni magáról a szervezetről. Mi is az az AIESEC?**

Az AIESEC-et a második világháború után alapították. Az alapítók célja az volt, hogy ne forduljon elő még egyszer ekkora háború, ne alakuljon ki a nemzetek között ilyen mértékű konfliktus. Alapítása után egyre jobban elterjedt a különböző országokban. Mára már a világ több mint 120 országában jelen vagyunk. A legfőbb tevékenységünk önkéntes programok szervezése és

szakmai gyakorlati lehetőségek biztosítása diákok számára. A célunk az AIESEC in BME-nél, hogy minél több külföldi diák látogasson Magyarországra, valamint minél több magyar diák látogasson külföldre. Mi, a tagok, ebben segítünk: felkeressük az embereket, hogy ki szeretne kimenni, és lebonyolítjuk az ezzel kapcsolatos ügyeket, valamint foglalkozunk azokkal, akik idejönnek: bemutatjuk nekik a magyar kultúrát, az országot.

**Milyen szolgáltatásokat lehet nálatok igénybe venni?**

Egyrészt vannak az önkéntes programjaink. Ez általában egy hat hetes programot jelent az ENSZ fenntartható fejlődés céljai alapján: tengerparttisztítás, teknősmintés, állatmenhelyeken lehet segíteni. Én egyszer Olaszországban voltam, és angolt tanítottam gyerekeknek egy ilyen önkéntes program keretében. Másrészt vannak a szakmai gyakorlati programjaink. Ezek általában hosszabb, fél-egy éves programok. Az egyetem után

vagy az egyetem utolsó évében tudnak kimenni a jelentkezők, hogy részt vegyenek egy ilyen gyakorlaton egy külföldi cégnél. Rendesen fizetést kapnak, ugyanúgy, mint egy itthoni szakmai gyakorlaton, csak épp odakint.

**A honlapotokon az áll, hogy a jövő vezetőit képezték. Hogyan válik valaki jobb vezetővé a teknősmintéstől?**

Ha valaki részt vesz mondjuk egy önkéntes programunkon, akkor az a hat hét egy új, szokatlan élmény: kint van, és nem a családdal megy ki nyaralni. Egy host family-nél vagy más diákokkal lakik együtt. Ilyenkor komoly fejlődésen megy keresztül az ember saját magában. Meg kell tanulnia jobban menedzselni a saját életét, meg azt, hogy hogyan kell csapatban dolgozni, más emberekkel bántani. Ezen kívül, ha valaki belép az AIESEC-be, taggá válik, akkor már egyértelműbb a helyzet. Mikor valaki bekerül a szervezetbe, fél évig egy adott projekten dolgozik, majd



Fotó: Székely Márton

## AIESEC

Az AIESEC egy nemzetközi, nonprofit diákszervezet, amely 1948-ban alapult belga, dán, finn, francia, holland, norvég és svéd diákok összefogása eredményeként. A rövidítés a szervezet akkori francia nevéből származik: Association Internationale des Étudiants en Sciences Économiques et Commerciales (gazdaság- és kereskedelemtudományi hallgatók nemzetközi szervezete). Az AIESEC mára már 126 országban van jelen, és szolgáltatásai már nem csak gazdasági vagy kereskedelmi területeken tanuló diákok számára elérhetők. Céljuk a fiatalok nemzetközi mobilitásának elősegítése külföldi önkéntes programok és szakmai gyakorlatok révén. Honlapjukon hat alapértéküként a következőket nevezik meg: kiválóságra törekvés, becsületesség, vezetésre ösztönzés, fenntarthatóság, a részvétel élvezete és diverzitás.

később középvezető, felsővezető vagy elnök lehet, és ott aztán már tényleg rengeteg vezetői készséget el kell sajátítania, például, hogy hogyan kell kommunikálni az emberekkel, hogyan kell kiállni emberek elé, hogyan kell egy öt-hat emberből álló csapatot menedzselni.

**Az AIESEC szolgáltatásai csak egyetemisták számára elérhetők?**

Tizennyolctól harminc éves korig bárkit szívesen látunk. Általában nem kell egyetemistának lenni, bár a szakmai gyakorlathoz kötődően lehet kritérium a diákstátusz.

**Hogyan lehet jelentkezni?**

A honlapunkon, az aiesec.org-on. Ott minden programhoz megtalálható a részletes leírás is: mettől meddig tart, mit kell csinálni, van-e szállás, van-e étkeztetés. Első lépésként egy rövid jelentkezési lapot kell kitölteni, utána pedig felkeres minket az adott ország, hogy egy videóinterjú keretein belül jobban megismerjék az illetőt.

**Milyen költségekkel kell számolnia egy jelentkezőnek?**

Az önkéntes program 45 ezer forintot jelent, a szakmai gyakorlat esetében pedig 85 ezret kell befizetni az AIESEC részére.

**Melyek a legkeresettebb külföldi tevékenységek?**

A legkeresettebb tevékenységek általában gyerekekkel kapcsolatosak, legfőképp nyáron, nyári táborokba van nagy igény mentorokra. A feladatkör lehet afféle kreatív dolog, mondjuk kézműves foglalkozás vezetése, esetleg valamiféle sport, vagy mostanában például az angonyelv-oktatás, ami nagyon elterjedt. Ezekon felül nagyon népszerűek még az egzotikusabb – főként ázsiai – országokban a már említett tengerparttisztítás vagy a teknősmintés.

**Melyek a legfelkapottabb úti célok?**

A magyarok főként Olaszországot és Törökországot szeretik. Ott rengeteg lehetőség van AIESEC-szinten. Ezekon kívül Srí Lanka még egy nagyon kedvelt úti cél.

**Zárásként: mit mondanál, mi az a három legfontosabb dolog, amit az AIESEC-től kaptál?**

Nagyon sok kapcsolatot, mind külföldi, mind magyar szinten. Itt, a szervezeten belül is nagyon jó a közösség. Aztán még az önismeretet mondanám: nagyon sok mindent megtanultam magammal kapcsolatban a külföldi kiutazásaim során. Ezekon kívül – a szervezeten belüli munkámnak köszönhetően – pedig még a vezetői készségeket emelném ki.

**misz**  
M I S Z M ű e g y e t e m i  
I s k o l a s z ö v e r k e z e t

## Aktuális munkák

- Berendezés beüzemelő  
1 271 Ft/óra  
Gépkölcsonzó céghez keresünk beüzemelési területre új munkatársat.
- Programozás, alkalmazás tesztelés, akár otthonról  
1 750 Ft/óra  
Szakriplek fejlesztésére, mobilalkalmazás tesztelésére keresünk diákokat.
- Épületvillamossági tervek szerkesztése AutoCAD-ben  
1 940 Ft/óra  
Épületvillamossági tervek szerkesztésére keresünk CAD munkatársakat hosszútávra a XIV. kerületbe.
- Infrastruktúra építőmérnök gyakornok  
1 765 Ft/óra  
2018 év vállalata keresi új infrastruktúra építőmérnök gyakornok, majd főállású munkatársát.
- AutoCAD rajzolás Szombathelyen és otthonról  
1 530 - 1 765 Ft/óra  
Szombathelyi partnerünk keresi új műszaki rajzoló munkatársat, akár otthoni munkavégzéssel.
- Irodai asszisztens román nyelven  
1 250 Ft/óra  
Német-magyar oktatási kiadó és taneszköz-forgalmazó cég keresi új munkatársát román értékesítési piacra.
- Kivitelezési gyakornok  
1 765 Ft/óra  
2018 év vállalata keresi új kivitelezési gyakornoki munkatársakat.
- Műszaki asszisztens  
1 412 Ft/óra  
Mélyépítéssel foglalkozó francia tulajdonú vállalat munkatársat keres asszisztensi munkakörbe.



Munkáinkra nappali tagozatos, aktív státuszú hallgatóként (25. életév betöltése előtt passzív státusszal is) jelentkezhetek fényképes önéletrajzzal.

MISZ Műgyetemi Iskolaszervezet  
1111 Budapest, Műgyetem rkp.  
3. K. ép. 1.em. 62.  
T: +36 1 463 1237  
M: +36 20 250 0096  
facebook.com/miszsz

[www.miszsz.hu](http://www.miszsz.hu)



# Kiruccanás a vége előtt

**Pásztor Nikolett** építőmérnök-hallgató diplomaféléve előtt döntött úgy, hogy még kihasználja a lehetőséget, és eltölt egy szemesztert külföldön is erasmusos diákként. Beszámolójában mesél arról melyik országra esett a választása, és miért. Azt is elmondja, milyen előkészületeket kellett tennie, hogy mikor hazatér, valóban csak a diplomamunkájával kelljen foglalkoznia.

GOSZTOLA ÁGNES  
KÓKAI BÁLINT

## Melyik országba utaztál?

Portugáliában töltöttem az ősz félévét. Az egyik barátnőmmel, Nórival együtt utaztunk. Tankörtársak voltunk, majd több közös dolog is összehozott minket. Eredetileg egyedül terveztem menni. Akkor Norvégiát néztem ki magamnak, mert nagyon vonzott a táj szépsége. Aztán ahogyan közösen kezdtünk el gondolkodni, készítettünk egy listát: szoba került egy kis spanyol halászfalu és Barcelona is. Mi inkább egy kisebb várost szerettünk volna, végül a választásunk Lisszabonra esett, ami kisebb, családiasabb, de bőven lett volna még lehetőségünk.

## Mennyire könnyű bekerülni a kiválasztott helyre?

Meglepő, hogy milyen kevesen jelentkeznek a karon. Például, amikor mi voltunk, nagyjából 9-10 jelentkező volt összesen az évre. Így teljesen megoszlanak a jelentkezők az országok között, de így is Lisszabonban a meghirdetett 4 hely mindegyike fel volt töltve. A harmadik lányt ismertük a Mentorgárdából, ő

pedig ismerte a negyedik diákot, egy fiút.

## Mennyi időt töltöttetek négyen?

Inkább külön-külön, kettesével utazgattunk. Ők is ketten laktak, és mi is, ráadásul a város különböző részein. Ennek ellenére közösen is szerveztünk programokat. A félév vége felé az egyetem szervezésben volt egy közös erasmusos vacsora, ahol országonként kellett főzni. Mi ezt együtt csináltuk, az elkészített étel pedig Gundel-palacsinta volt.

## Hogyan szereztetek lakhatást?

Nagyon sokat olvastunk, tájékoztunk előzetesen az interneten. A legijesztőbb az volt, hogy annak ellenére, hogy Lisszabonban viszonylag kevés a bűncselekmény, az Erasmusra érkező hallgatókat szeretik átvágni. Áoldalakat hoznak létre, ahol a kiválasztott lakásra előre kell utalni a kauciót a tulajnak. Ezután pedig egyszerűen felszívódnak. Hogy megvédjék a diákokat egy ilyenről, vannak ellenőrizhető oldalak, mint például az Uniplaces. Itt extra díjért a helyiek ellenőrzik a lakásokat, biztosítva, hogy a kiérkezésre meglegyen a szállás. Érdemes rajtuk keresztül foglalni, mert inkább ez a plusz költség, mint az elvesztett foglaló. Az oldalon egyébként azt is be lehet jelenteni, ha esetlegesen gondunk adódna.

## Hogyan étkeztetek?

Általában főztünk. Odakint drágábbak az éttermek. Eleinte persze kipróbáltuk, hogy megismerjük a helyi konyhát. Sokkal több haluk van, amik nagyon finomak, de aztán láttuk, hogy ezt hosszútávon nem fogjuk tudni fedezni az ösztöndíjunktól. Szerencsére Nórival mindketten szeretünk főzni, így mindig előre terveztünk. Később felfedeztük, hogy van az egyetemen egy viszonylag olcsónak számító menü, ami tartalmaz levest, főtelt és desszertet is. Bár itt is többféle variációból lehetett szemezgetni, sokkal változatosabb és minőségibb, ha magunknak főztünk otthon. És persze anyagilag is jobban jöttünk ki.

## Az ösztöndíjból mennyire tudtad fedezni a kinti életet?

Fontos tudni, hogy Portugália azon országok közé tartozik, ahol havonta 470 euró az alaptámogatás. Ehhez jöhet hozzá még rendkívüli támogatásként havi 200 euró, amennyiben a hallgató hátrányos helyzetű, és megigényli azt. A lakhatás elég nagy tényező. Nekem szerencsém volt, hogy Nórival közösen

tudtunk egy kétágyas szobát foglalni, ami összesen 500 euróba került egy hónapra. Az átlagár a 350-400 euró/fő. Az is pozitívum, hogy jó elhelyezkedése volt a lakásnak. A város közepén helyezkedett el: óvárosi rész, két metró csatlakozással a közelben.



Fotó: Szántai Péter Zsolt

Bár kicsit zsúfolt volt: viszonylag nagy konyha, egy közepes méretű fürdőszoba, valamint 3 kétágyas és 1 egyágyas szoba. A fürdőben volt sorban állás. Ezen felül sokat tudtam megfogni azon, hogy főztünk, menza és étterem helyett.

## Milyen plusz teendők voltak előre a lakáskeresésen túl?

A legfontosabb a lakás volt, mindenképpen. Drágák, és hamar le is csapnak rájuk. Mi fél évvel korábban kezdtük el a keresést, amint megvolt az eredménye a pályázatnak. Addigra már szinte az összes jó hely foglalt volt, tehát még korábban érdemes elkezdni a nézelődést. A másik, amit utólag kicsit megbántam, hogy nem vettem korábban repülőjegyet. Akkor még jó árban lettek volna, de mi pont nyár végén utaztunk, akkor pedig már nagyon drágák voltak. Vártuk volna, hogy esetleg lejjebb mennek az árak, de csak egyre feljebb mentek. A tanárokkal érdemes még egyeztetni előre, hogy valóban indítanak-e angolul is kurzusokat. Főleg a déli országokra jellemző, hogy hiába hirdetik meg papíron, el is indul, de portugál nyelven folyik végül az oktatás. Szerencsére kint is elég rugalmasak, ha esetleg itthonról nem sikerülne mindent elintézni ilyen téren.

## Mennyi tárgyat vettél fel?

Semmiképpen sem szerettem

volna csak a minimumot felvenni. Ennek az az oka, hogy ha esetleg nem sikerülne teljesíteni valamit, akkor vissza kell fizetni egy bizonyos összeget. Először elvégeztünk egy intenzív portugál nyelvkurzust, ami szintén krediteket ért. Az egyetemen is tájékoztunk, hogy milyen tárgyaknak vennénk hasznát. Megnehezítette a dolgomat, hogy eltérő az iskolarendszer: míg itthon

4+1,5 év; Portugáliában 3+2 év az oktatási idő. Így végül, bár alapszakos vagyok még, MSc-s tárgyakat hallgattam. Összesen végül 20 kreditet teljesítettem. Ez így pont optimális volt. Sokat kellett tanulni, főként házis tárgyaim voltak, de így is jutott időm utazásra, sétálgatásra, meg hogy felfedezem a környéket.

## Miként tudtad a tanulmányaidat összehangolni a külföldön eltöltött félévvel?

Itthonról még maradt három tárgyam élesben és egy vizsgakurzus. Ezeket időben le kellett egyeztetni a tanárokkal. Volt, akinek a tárgyánál több utána-járásra volt szükség. Végül azonban mindenholnán zöldutat kaptam, hogy el tudjam végezni az itthoni tárgyaimat. Nagy segítség volt Lovas Tamás, a kar oktatási dékánhelyettese, aki támogatja az erasmusos diákokat, és próbálja megoldani az ehhez hasonló problémákat. Az oktatóimat biztatta, hogy nyugodtan konzultáljanak velem akár emailben is, és egyeztessünk a ZH-k, vizsgák időpontját illetően. Pozitív csalódás volt, hogy itthonról ekkora támogatást kaptam.

## Mi a kedvenc emléked az elmúlt félévből?

A legeslegjobb élmény az volt, mikor ellátogattunk az Azoriszigetekre, ami Portugáliához tartozik. Előtte felmértük a

lehetőségeinket, Madeira is szoba került. Végül – anyagi megfontolásból is – előbbire esett a választásunk. Egyáltalán nem bántuk meg. Nem mindennapi látvány fogadott minket, ami örök élmény marad. Az ott kóstolt ételek voltak a legfinomabbak számomra.

## Mit tanácsolsz az Erasmusra készülőknek?

Jó, hogyha az ember úgy megy

ki, hogy van előre bekészített tartaléka. Ha valaki nem utazik sehova, magának főz, beosztja a pénzét, akkor elég lehet az alapösztöndíj, de mindent egybevetve jól jön egy kis plusz. Jó összegeket kapnak a diákok, nem panaszkodhatok, azonban figyelembe kell venni a repjegy árát, a szállást, a kinti drágább tömegközlekedést satöbbi. Lehet ez a plusz akár saját alap, akár a szülők támogatása, de nagyon sokan keresnek kint diákmunkát is. Mi nem dolgoztunk, volt megta- karításunk, és szerencsére a szüleink is tudtak támogatni – bőven elég volt a tanulás ide is, és kintre is. Meg kicsit élvezni is akartuk a kintléteket.

## Gondolkodtál rajta, hogy MSc alatt ismét kimész, vagy kint töltöd akár az egész képzést?

Felmerült kettőnk között, amíg kint voltunk. Igazából, ez a félév nekem pont elég volt. Megtapasztaltam, amit szerettem volna: milyen egy külföldi országban élni, milyen ott a hangulat, mennyire tudok önállósodni, mennyire tudok elszakadni az itthoni dolgoktól, de a végére már jó volt hazajönni. Később még simán visszajöhet az érzés, hogy nekem mennem kell. Annyi jó lehetőség van még. Említettem Norvégiát, amit nagyon szívesen megnéznék. Az a jövő nagy kérdése, de egyelőre jó itthon lenni.



# Az átverések nagymesterei

„Légy ügyes csaló, és más egyébben soha nem kell kitűnőnek lenned.” – Az idézet Banksy-tól, egy brit graffitiművésztől származik, akinek a valódi személyazonossága ismeretlen, csakúgy, mint a legprofibb szélhámosoké. Ezúttal meghökkentő kalandozásra hívjuk olvasóinkat, és bemutatjuk a leghihetlenebb átverések történetét.



KISS ADRIENN  
KONDA NIKOLETT

## Kapj el, ha tudsz

Frank William Abagnale amerikai csaló elérte azt, ami számos szemfényvesztő leghőbb vágya: az ő neve már biztosan nem fog feledésbe merülni, hiszen életéről film készült Leonardo DiCaprio főszereplésével. A ma már 71 éves Abagnale fiatalon, a '60-as években vált hírhedtté 2,5 millió dollárnyi hamisított csekk beváltásával. A meggazdagodáshoz vezető úton számtalan szerepbe bújtt, akárcsak egy profi színész: dolgozott például a PanAm légitársaságnál pilótaként, kórházi orvosként, tanársegédként és ügyészként is. Életútját az általa írt könyv egyik idézetével jellemezhetjük a legjobban: „Houston egykori rendőrkapitánya egyszer azt mondta rólam: – Ha Frank Abagnale vécéppírra írná a csekkjeit, a Konföderációs Kincstárt használná fedezetnek, hongkongi jogosítvánnyal igazolná magát, és Á. T. Vertelek néven mutatkozna be, akkor is megfejné bármelyik bankot.”

## Houdini újjászületése

Steven Jay Russel Abagnale-hez mérhető tehetséggel rendelkezett átverések terén: 14 álnevet használt, több ezer dollárt csalt ki áldozataitól, és négyszer került börtönbe, de mindannyiszor meg is szökött. 1998-ban például az AIDS tüneteit produ-

kálva sikerült kiszabadulnia a rács mögül. A színjátékot tökéletesen megrendezte: lefogyott, mert titokban hashajtót szedett, és zárójelentést is hamisított magának. Ezután a betegszobából felhívta a börtönigazgatót magát börtönorvosnak kiadva, és közölte, hogy Steven Jay Russell meghalt, elvitethetik a tetemét. A börtönőrök a „holttestet” kitolták a komplexum egy őrizetlen területére, ahonnan már egyenes út vezetett a szabadság felé.

A férfi egyik legjövödelmezőbb állását pénzügyi igazgatóként töltötte be a North American Medical Company-nál, ahol összesen 800 ezer dollárt sikkasztott el a költségvetésből. Arra sem volt rest, hogy miután lecsukják, felhívja a Texasi Igazságügyi Hivatalt, és bíróként bemutatkozva arra utasítsa az írnokokat, hogy csökkentsék óvadékának összegét. Russel elképesztő csalásait, akárcsak Abagnale életét, szintén feldolgozták a 2009-ben bemutatott, Jim Carrey főszereplésével készült I Love You Phillip Morris című mozifilmben. A történet azonban a valóságban nem ért véget: az amerikai szemfényvesztő jelenleg is börtönben van, és a törvények értelmében 2140-ig szabadságvesztésre ítélték. A kérdés már csak az, hogy sikerülni fog egy ötödik szökés is, vagy a rácsok mögül fog eltávozni a csaknem 70 éves csaló.

## Aki eladta a Nyugati tetőszerkezetét is

Bósa István, akárcsak Abagnale vagy Russel, komoly hírnévre szert tett szélhámos – bár életéről még nem készült film. A 2019-ben utcára került csaló nevéhez számtalan különös történet fűződik: érettségije sincs, de saját készítésű és vásárolt, hamis diplomáival számos nagy presztízsű szakmában tevékenykedett és több millió forintos üzleteket kötött. Dolgozott orvosként, a MÁV-nál, illetve ügyvédként is, de teológiai bizonyítványa „megszerzését” követően teljesedett csak ki igazán, és éveken át prédikált, hiszen Istvánt idézve a Jóisten nem kér erkölcsi bizonyítványt. A férfiről nem túlzás azt sem állítani, hogy élet és halál ura lett a csalások közepette: pszichiáterként tevékenykedve egy beteget meghalt, bár ebben az esetben a felelősség nagyobb részét egy ápolónőnek tulajdonították, így Bósa megúszta másfél év börtönbüntetéssel. Mind közül mégis a leghíresebb esete a Nyugati pályaudvar tetőszerkezetének eladása volt, bár emellett a férfi vasútállomást és mozdonyt is „értékesített”.

## A vasszerkezetek eladása már korábban is jövödelmező volt

Bósa István elődjének tekinthető Victor Lustig cseh származású szélhámos, aki nem kisebb célt tűzött ki maga elé, mint hogy

eladja az Eiffel-tornyot. Lustig kitűnően beszélt franciául, így nem esett neheze egy jól jövödelmező „üzlet” nyélbe ütése a francia fővárosban. A férfi először egy kávézóban üldögélve olvasott arról az újságban, hogy az 1889. évi világkiállításra épült Eiffel-torony fenntartási költségei nagy terhet rónak a francia államra, ezért a cikk szerzője a probléma megoldásaként felvette, hogy az eredetileg ideiglenesnek szánt tornyot értékesíteni kellene ócskavasként.

Lustig erre minisztériumi levélpapírok, illetve hivatalos névjegyek hamisításával tárgyalásra hívott egy elegáns szállodába több ismert párizsi vaskereskedőt, és ajánlatot tett nekik az Eiffel-torony értékesítésével kapcsolatban. A terv rendkívül gondos volt: a kereskedőket arra kérte, hogy az üzletet tartsák titokban a részletek véglegesítéséig, majd a vendégeket egy bérelt limuzinnal terepszemlére vitte, és bejelentette, hogy az ajánlatokat mielőbb várja.

Lustig André Poisson ajánlatát fogadta el, és bár a férfit a felesége megpróbálta lebeszélni a gyors üzletről, a cseh szélhámos elég meggyőzőnek bizonyult. Az ügylet során a csaló ráadásul nemcsak az Eiffel-torony vételárával károsította meg Poisson-t, hanem még a közreműködéséért járó csúszópénzzel is. Lustig a könnyen szerzett pénzzel

azonnal távozott külföldre, és szerencséjére Poisson valószínűleg túlságosan szégyellte magát az ügy miatt, így feljelentést sem tett.

## A szerelem is lehet eszköz

Talán Lustignál is gátlástalanabbnak bizonyult Giovanni Vigliotto, született Frederick Bertram Jiff, aki a hiszékeny szerelmet hívta segítségül csalásaihoz. Az Arizona államban elhunyt férfi korábban több mint tíz országban és az USA számos államában házasodott meg különböző neveket használva. A szívtipró a magányos, de gazdag, középkorú hölgyeket próbálta meghódítani, és mi sem mutatja jobban népszerűségét, hogy halálakor több, mint száz kedvese gyászolta. De ha ennek a számnak csak a fele igaz, akkor is páratlan népszerűsége tett szert Vigliotto. A bíróság viszont több, mint 30 év börtönbüntetéssel és 338 000 dollár bírsággal „jutalmazta” a hódításokat, ám a szívtipró büntetésének letöltése előtt, 61 éves korában agyvérzésben elhunyt.

## A pénznek nincs szaga

A gátlástalanság terén Vigliotto méltó ellenfele lehetne Hamrák János is, aki a múlt század elején gazdagodott meg egészen hihetetlen átverései révén. Hamrák csalásainak részleteire levéltárakból és rendőrségi jegyzőkönyvekből derült fény, bár a korabeli sajtó is szívesen írt a meggyőző férfi ámokfutásairól. Magabiztosan mozgott az arisztokraták világában, és megnyerő, úrias modorával szívesen látták a legtöbb előkelő helyen. Egyszer például ügyintézés miatt fordult meg a budapesti városházán, és megtetszett neki az elegáns irodahelyiségben található antik állóóra. Az értékes darabért később visszatért mint órásmester, és elszállította a műtárgyat javítás, restaurálás céljából. A javítás persze elmaradt, és az óra sohasem került vissza eredeti helyére... Ennél is szemtelenebb húzás volt, amikor Hamrák mérőrudas emberek társaságában jelent meg a Váci utca egyik elegáns üzlete előtt, és tanácsosként bemutatkozva közölte a bolt tulajdonosával, hogy illemhelyiséget építenek az üzlete elé. Az aggodó kereskedő némi kenőpénz ellenében végül elintézte, hogy a toalett ne épüljön meg a tervezett helyen, Hamrák pedig kitömött zsebbel távozott a helyszínről. Hasonló történetekből tucatnyit lehet olvasni a tehetséges szélhámosról, már csak az a kérdés, ahogy a legtöbb régmúltban lejegyzett történettel kapcsolatban, hogy vajon ferdített-e az igazságon az a személy, aki megírta. Merthogy „minden ember őszintének születik, és mint csaló hal meg.” (Marquis de Vauvenargues)



# Járvány-körkép: fókuszban a koronavírus

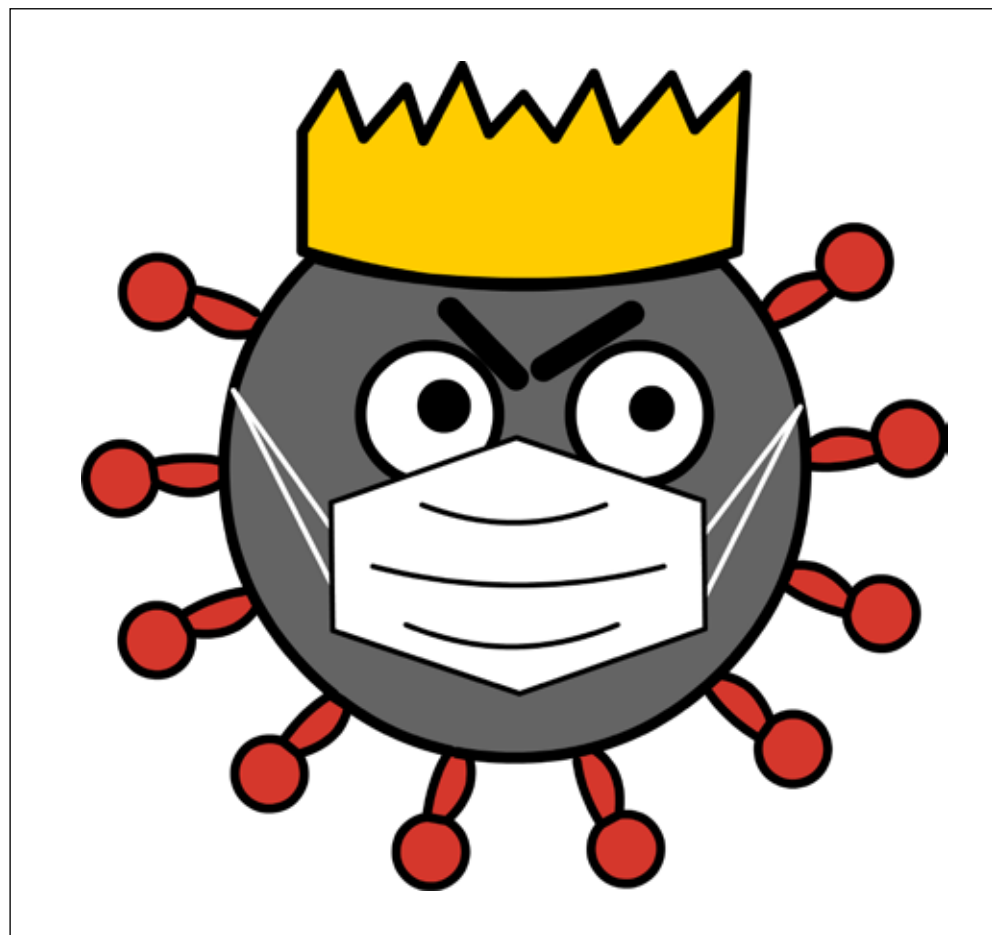
A tél hagyományosan a megfázás és az influenzás megbetegedések időszaka, de idén mégis egy másik betegségről olvashattunk a médiában. A Kínából induló koronavírus-járvány miatt az Egészségügyi Világszervezet (WHO) a közelmúltban vészhelyzetet hirdetett ki, a halálos áldozatok száma pedig folyamatosan nő. Nekünk is kell tartanunk tőle? Milyen hatással lesz a járvány a világgazdaságra? Ilyen és ehhez hasonló kérdéseknek jártunk utána riportunkban.

KISS ADRIENN  
KONDA NIKOLETT

## COVID-19: a koronavírus család tagja

A koronavírus kifejezés valójában nem egy betegséget takar, hanem egy gyűjtőnév, a Coronaviridae család Coronavirinae alcsaládjába tartozó fajok általános elnevezése. Nevüket a felszínükön található, tüskeszerűen kitüremkedő fehérjékről kapták, amelyekkel a gazdasejtekhez kapcsolódnak. A család első képviselőit már a '60-as években izolálták, és ezidáig hét fajukról bizonyították, hogy képes embert is megfertőzni. A koronavírusok elsősorban a madarak és az emlősök felső légútjainak és bélrendszerének sejtjeit támadják, de egyéb belső szervekre is áttérhetnek. E vírusok tehetők felelőssé bizonyos megbetegedésekért a marhák, sertések, macskák és a kutyák körében is.

A Vuhanból induló koronavírus-járványt egy új, korábban emberben nem azonosított, rendkívül patogén koronavírus törzs, a SARS-CoV-2 okozza. A kutatók először



Fotó: Szenczi Máté

azt feltételezték, hogy a vírus kígyóról terjedhetett át emberre, de egyre valószínűbb, hogy denevértől származik. A betegség lappangási ideje akár 27 nap is lehet, és tünetei hasonlóak bármely felső légúti fertőzéséhez, vagyis orrfolyást, köhögést, torokfájást, lázat és izomfájdalmat is tapasztalhatnak a fertőzött egyének. Az influenzaszerű tünetek után a betegség továbbterjedhet a tüdőre, súlyos légzési nehézségeket okozva. További lehetséges szövődmény a veseelégtelenség, ezentúl pedig legyengült egyéneknél akár halálos kimenetelű is lehet. A megbetegedés kellő körültekintéssel elkerülhető, az ellene való védekezés a higiéniai szabályok fokozott betartásával lehetséges, úgymint gyakori és alapos kézmosás, fertőzött személyekkel való érintkezés elkerülése, nyers vagy ismeretlen eredetű hús- és tejtermékek fogyasztásának mellőzése. Jelenleg még nincs olyan gyógyszer vagy vakcina, amely alkalmas lenne a betegség megelőzésére vagy gyógyítására, így a kezelés a tünetek enyhítését célozza.

## A kiindulópont: Közép-Kína

A járvány Közép-Kína legnépesebb városában, Vuhanban tört ki, amely egy 11 millió fős ipari, kereskedelmi és közlekedési központ. A kínai egészségügyi hatóságok először 2019. december 31-én

számoltak be a WHO-nak ismeretlen eredetű tüdőgyulladásos járvány terjedéséről, de az első megbetegedéseket feltehetően már december elején regisztrálták. A fertőzés ezután Hubei tartományon, illetve Kínán kívül is megjelent. Az országban mára már több tízezer fős a regisztrált megbetegedettek száma, továbbá a vírus eddig globálisan több, mint kétezer halálesetet okozott. A kórokozó terjedése jelenleg Kínában okozza a legnagyobb problémát, ugyanis a globálisan regisztrált megbetegedések 99%-át itt (és azon belül is döntően Hubei tartományban) regisztrálták. Vuhan városát 2020. január 23-án karantén alá helyezték, a tartományt és a várost elhagyni, oda belépni sem légi, sem szárazföldi úton nem lehet. Hubei mellett Kanton, Zhejiang, Henan és Hunan tartományok számítanak a legfertőzöttebb területeknek, ezekben a régiókban lépte át az igazoltan megfertőzöttek száma az 1000-et. Több városban is utazási korlátozások kerültek bevezetésre, valamint a tartományokon belüli menetrendszerinti távolsági közúti közlekedést felfüggesztették. Néhány területen korlátozták a magánautók belépését, a vonatok közlekedését, továbbá az autópályákon határszakaszonként egészségügyi állomások ellenőrzik a testhőmérsékletet. Egyre több területen vezetnek be olyan

részleges kijárási korlátozásokat, amelyek megszabják, hogy családonként hány fő és hány naponta hagyhatja el az otthonát. Egyes légitársaságok, mint például a British Airways vagy a Lufthansa felfüggesztették az összes kínai járatukat, míg sokan mások korlátozásokat, járatritkításokat vezettek be. Az olimpiai kvalifikációs öttusa világ-bajnokságot is érinti a járvány, így a kínai Hsziamen helyett a mexikói Cancún városában kerül majd megrendezésre.

Kína után egyelőre Iránban szedte legtöbb áldozatát a járvány a közel-keleti régióban. A fertőzés egyik gócpontja az ország államvallásának számító síita iszlám egyik szent helye, Kum, ahol több száz ember fekszik kórházban koronavírus gyanújával, és ebből a városból jelentették az első két halálos áldozatot is. Rendkívül aggasztó az a tény, hogy Kum jelentős zarándokhely, ahonnan a Közel-Kelet minden régiójából érkeznek zarándokok, vagyis a járvány gyorsan továbbterjedhet más arab országokra is. Az 1,2 milliós lakossággal rendelkező városban ráadásul sok ezer külföldi (többek között kínai) diák tanul, akik szintén kockázatot jelentenek. Mivel a regisztrált fertőzöttek és a halálesetek számának aránya hivatalosan is sokszorosa a világátlagnak, ezért sokan gyanítják, hogy a diktatúraként működő állam vezetői igyekeznek eltitkolni a járvány valódi méreteit. A megbetegedések és az iráni vezetéssel szembeni bizalmatlanság súlyos csapást jelent az eleve komoly szankcióktól szenvedő iráni gazdaság számára. Az összes, Iránnal szomszédos ország már teljesen vagy részlegesen lezárta a közös határokat, miután kiderült, hogy a régió több országában is iráni közvetítéssel jelent meg a koronavírus. Ezenkívül a nagy iráni emigráns közösséget befogadó Kanada, Libanon, illetve a fontos dubaji légiforgalmi csomópont hazája, az Egyesült Arab Emírségek is bejelentette, hogy nem fogadnak iráni repülőgépeket.

Afrikából február végéig csupán egy külföldi állampolgár koronavírusos megbetegedését jelentették Egyiptomból, de az Egészségügyi Világszervezet arra figyelmeztetett, hogy a koronavírus afrikai elterjedése igen magas kockázatot rejt magában, hiszen a nagy népsűrűségű nyomornegyedekben, illetve menekülttáborokban a lakosság különösen ki van szolgáltatva a vírus terjedésének, Afrika pedig egyértelműen nem áll készen egy járvány megállítására.

Európában egyelőre Észak-Olaszországot érinti leginkább a koronavírus, így a velencei karnevál második része idén rendhagyó módon elmaradt. A Milánó és

## Súlyos akut légzőszervi szindróma (SARS)

2002 novembere és 2003 júliusa közt egy csaknem világméretű SARS-járvány bontakozott ki: az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint a betegséget felelős humán koronavírus 8096 ismert megbetegedést okozott, és a betegek 9,6 százaléka, 774 ember halt meg. A kínai Kuangtung tartományából indult járvány a világ 37 országában terjedt el. A megbetegedéseket okozó humán koronavírus a cibetmacskákban, nyestkutyákban és egyéb kisemlősökben (például házi macskákban) előforduló állati koronavírusból fejlődött ki. Az első tünet a legalább 38°C-os láz volt, majd influenzaszerű nem specifikus tünetek jelentkeztek 2-7 nap elmúltával: többek között hidegrázás, izomfájdalom, fejfájás, hasmenés, torokfájás, orrfolyás és rossz közérzet. Ezután száraz köhögés, légszomj, és a felső légúti fertőzés követte az előző tüneteket, illetve mellkasi röntgennel kimutatható tüdőgyulladás.

## A maszk megvédhet a fertőzéstől?

A járvány megfékezhetetlen mivoltáról szóló médiahíreket követően egyre több emberen láthatunk arcmaszkot a nyilvános helyeken is – de vajon megvédhet minket egy ilyen egyszerű eszköz a koronavírustól? A sebészmaszkot eredetileg arra fejlesztették ki, hogy az orvos ne fertőzhessen meg a betegét műtét közben azáltal, hogy a maszk a szájából és az orrából távozó apró cseppeket felfogja. A koronavírusot tartalmazó, levegőben terjedő cseppek átlagos átmérője 10 mikrométer, így ezek kivédésére elméletben alkalmasak lehetnek az FFP2 és az FFP3 jelű, gyakran vásárolt maszkok. Ha szakszerűen és folyamatosan viselünk egy maszkot, vagyis nem hagyunk oldalt egy kicsi rést sem, így valóban fékezhetjük a járvány terjedését. Az viszont, hogy egy ilyen eszköz a levegőben szálló cseppek hány százalékát szűri ki, függ a viselés módjától, az arcformától, és az átnedvesedés mértékétől is.



Padova környéki régiókban településeket kellett lezárni a járvány megfékezésének érdekében, ezzel több ezer helyi lakos szabad mozgását korlátozva. A hatóságok arra szólították fel a helyieket, hogy ne csoportosuljanak, ne menjenek boltba, templomba, ha lehetséges, maradjanak otthon. Az érintett térségben felfüggesztették az ipari termelést, bezártak a vállalatok, a gyárak, a hivatalok és az oktatási intézmények is. Az élelmiszer és a gyógyszer steril folyosókon keresztül érkeznek a településekre.

### Terjedő rasszizmus és félelem

A rémisztő hírek gyors terjedésének nyomán a rasszista megnyilvánulások is megszorodtak, ezért Magyarországon is olyan feliratok kerültek ki sok ázsiai üzletben, miszerint a tulajdonosok és az eladók nem kínaiak, hanem vietnámiak. Az ukrainai Harkivban a vírus terjedésének nyomán kialakuló pánik miatt a Vuhan környékéről evakuált, hazájukba visszatérő állampolgárokat barikádokkal és kődobálással fogadták a helyiek. A New York-i metróban egy arcmaskot viselő ázsiai nőt bántalmaztak, és arra is volt már példa, hogy egy-egy hotel megtagadta ázsiai vendégeitől az ott-tartózkodást.

A pánikkeltés eszközével élve az adathalászkok is felfedezték maguknak a koronavírusban rejlő lehetőségeket. Az internetfelhasználók járvánnyal kapcsolatos félelmeire építve a csalók olyan e-maileket küldenek, amelyek például a vírus ellenyszerével kapcsolatos áttörésről, vagy hiánycikknek számító egészségügyi eszközök beszerzéséről szólnak, így nyernek szenzitív adatokat, információkat. Az összeesküvés-elméletek terjedésének is kedvez a koronavírussal kapcsolatos közhangulat: sokak szerint mivel az Amerikai Egyesült Államok gazdasági háborúban áll Kínával, ezért szándékosan, biológiai fegyverként vetették be a CIA által gyártott koronavírusot. Az ilyen híreket terjesztő hamis profilok ezrével jelentek meg a közösségi médiában, az amerikaiak szerint azzal a céllal, hogy Oroszország tovább rontsa az Egyesült Államok nemzetközi megítélését, hírnevét.

### Gazdasági változások

Mivel az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok után Kína számít a legmeghatározóbb világ gazdasági szereplőnek (a GDP (bruttó hazai termék) alapján rangsorolva), az új koronavírus-járvány nagymértékben átrendezte a gazdasági erőviszonyokat, és befolyásolta az árfolyamokat, illetve a kereskedelmet is. Elemzők, mint a Capital Economics,

az eddigi 5,5%-ról 3%-ra csökkentette a várható éves kínai GDP-növekedést, az Oxford Economics pedig 6% helyett 5,4%-os éves átlagos növekedési ütemre számít az ázsiai országban.

A Nemzetközi Légi Szállítási Szövetség becslése szerint csaknem 30 milliárd dollár kárt okozhatnak a légiközlekedésben a koronavírus-járvány miatt bevezetett közlekedési korlátozások. A legsúlyosabban eddig az autóipar érezte meg a járvány hatását: több nagyvállalat is kénytelen volt felfüggeszteni modelljei gyártását az alkatrészhiány következtében. Az autógyártás mellett az okostelefonok piaca is válságos helyzetbe kerülhet, ugyanis a világ legnagyobb chipbeszállítójánál, a Qualcomm-nál is jelentősen visszaesett a termelés. A további vesztesek közé sorolhatóak az amerikai tőzsdén bejegyzett kínai cégek is, mint az AliExpress, mert részvényeik rövidtávon jelentős eladói nyomás alá kerültek. Sokan azt jósolják, hogy közép- és hosszútávon már nem lesz érezhető a járvány hatása, de ez egyelőre még csak találgatások tárgyát képezi.

Nem elhanyagolható az sem, hogy Kínának milyen kihívásokkal kell szembenéznie az egészségügyi krízis mellett: a szolgáltató szektor, azon belül például a turizmus teljesen leépült, és az olyan szórakoztató helyek, mint a plázák, mozik, színházak, vagy kávézók is üresen várják a járvány lecsengését. Számos multinacionális vállalat, mint például az Apple, az Ikea, a Starbucks vagy éppen a McDonald's a Kínában található üzleteik bezárása mellett döntött.

Ázsia mellett Afrikában is érezhető a koronavírus miatt bekövetkező gazdasági változások hatása: a kínai kikötők lezárása miatt a jelentős olajimportőrnek számító Kína kőolaj igénye drasztikusan lecsökkent, aminek következtében a nyersanyag ára is csökkent. Ez különösen kedvezőtlen a nyugat-afrikai olajexportőr országoknak, mint például Angola vagy a Kongói Köztársaság. Ez utóbbi ország GDP-jének 70%-át az ipari nyersanyagok exportja adja. A kőolaj mellett bizonyos fémek, mint például a vas és a réz ára is zuhanásnak indult, ez szintén kedvezőtlenül hat a nyersanyag exportőr afrikai országokra.

A kisebb kőolajfelhasználás pozitív hozadéka, hogy a szén-dioxid-kibocsátás is drasztikusan csökkent Kínában. A környezetvédelmi szempontokat tekintve a Greenpeace viszont nem számol hosszú távú kedvező hatással: arra számítanak, hogy a járvány lecsengése után a gyárak maximalizálni fogják termelésüket a veszteségek kompenzálásának érdekében.

### Nézőpont

VÉSZI BLANKA



## Mire használjuk fel a fiatalságunkat?

*Az emberek általában úgy utalnak a gimnáziumi, egyetemi évekre, mint a korlátlan lehetőségek időszakára. Ekkor van lehetőségünk tanulni, új dolgokat kipróbálni, megismerni saját szellemi és fizikai határainkat. Igen, ezt a klisé számталanszor végighallgattuk már. Az talán keveseknek jut eszébe, hogy tenni is kell azért, hogy ez az időszak igazán jelentős legyen életünkben.*

Az egyetem védelmében szinte bármit kipróbálhatunk, anélkül, hogy igazán nagy tétje lenne a dolgoknak. Sőt, még segítséget is kapunk hozzá! Gondolok itt a kutatásra, a rengeteg külföldi részképzésre vagy szakmai gyakorlatra, a hallgatói képviselőkre, öntevékeny körökre, szakkollégiumokra. Csak meg kell ragadnunk a megfelelő alkalmakat.

Sokszor hallom, hogy valaki azért tevékenykedik aktívan valamilyen egyetemi körben, mert ösztöndíjat kap érte. Szerintem ez nem igaz, illetve ez nem lehet az egyetlen ok. Most van alkalmunk ugyanis számtalan olyan dolgot kipróbálni, amire később talán sosem lesz esélyünk. Legyen szó rendezvény-szervezésről, fotózásról vagy újságírásról, egy-egy hasonló közegben akár olyan részleteit is megismerhetjük személyiségünknek, amelyről

korábban talán nem is gondoltuk, hogy léteznek.

A körülöttem lévő embereket figyelve azt tapasztaltam, hogy aki az egyetemen kívül semmilyen tevékenységben nem vesz részt, az az évfolyamtársain kívül szinte senkit sem ismer. Kicsit olyan, mint egy szellem. Azok viszont, akik legalább egy kör aktív tagjai, sosem sétálnak végig a kampuszon úgy, hogy ne köszönne rájuk valaki. Aki sok mindent kipróbál, annak színesedik a személyisége, és bővül a szociális köre.

Használjuk ki az egyetemi közösség nyújtotta lehetőségeket! Utazzunk, ismerkedjünk, tapasztaljunk! Legyen az a célunk, hogy amikor harminc év múlva visszagondolunk az egyetemre, ne a vizsgák jussanak eszünkbe, hanem az, hogy ekkor találtuk meg önmagunkat!

### Nézőpont

LÁSZLÓ-KUN GÁBOR



## Száz lapszámnak is egy a vége

*Pont száz. Így kezdte Taki bácsi, a Szomszédok című teleregény egyik ikonikus figurája a sorozat századik fejezetét. Ám míg ő arra utalt, hogy unokája, Alma éppen századszor felejtette el kihozni a sötét reggelihez, nálam ez a felütés egész mást jelent. Ugyanis éppen ez a századik Műhely lapszám, amiben rovatvezetőként közreműködtem.*

Nem is volt az olyan régen, amikor az újságíró képzést követően elkezdtem aktívan járni a szerkesztőségi értekezletekre. Igaz, hogy az első fizetésem pengőben kaptam, de nagyon modern írógépet tudtam venni belőle! És akkoriban még lehetett parkolni a városban! Az az egy-két Ford T-modell ugyanis nem foglalt el sok helyet. Persze már azokban az időkben is előfordult néha, hogy nem járt a lóvasút a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt. A lap nyújtotta lehetőségeknek köszönhetően bejárhattam a világot. A frissen átadott 4-es metró kelenföldi végállomására épp úgy eljutottam, mint a festői Nyíregyházára, a Lego gyárba. És ez idő alatt pedig nemcsak cikkek százait

írtam meg a Tudomány és technika, Magazin és Sport rovatokba, hanem publicisztikákat és verseket is. Sokan bujtogattak, hogy na majd a Műhelynél megismerek egy lányt, aki elloppja a szívemet. Természetesen tudtam, hogy ez baromság. Aztán tessék! Az alapképzés végén a BSc diploma mellé elnyertem a királylány kezét is. Nagy szerencse, hogy az ominózus kacsót nem a rektor úrtól vehettem át. S hogy mennyire járt el felettem az idő? Néha furcsállom, hogy magáznak az új kollégák, és hogy átadják a helyüket a szerkesztőségben. De hallatlan nagy szerencse, hogy az évek során leköltözött az alagsorba. Lépcsőt mászni ugyanis az én koromban már nemigen tudnék...

### Diamond Princess – az elrettentő példa

A Diamond Princess óceánjáró hajó kálváriája immár elválaszthatatlanul kapcsolódik a koronavírus-járványhoz – negatív példaként szolgál arra a kérdésre, hogy hogyan nem szabad kezelni egy fertőzött közösség elkülönítését. A több, mint 2500 fő befogadására alkalmas hajó január 20-án indult útnak Jokohamából, fedélzetén jórészt 60 évnél idősebb utasokkal. A koronavírus hordozója egy 80 éves hongkongi férfi volt, aki az indulás után 5 nappal kiszállt Hongkongban, majd február elsején a koronavírus-fertőzés megfázásszerű tüneteivel felkeresett egy helyi kórházat. Miután a koronavírus jelenlétét igazolták a szervezetében, a hajót karanténba helyezték, ám a járvány terjedését nem sikerült megállítani, sőt, egyre többen fertőződtek és haltak meg. Sokak szerint a szellőzőrendszer révén terjedhetett a vírus rendkívül gyorsan, bár erre egyértelmű bizonyítékot nem találtak. Aggasztó, hogy a hírek szerint a negatív teszteredményt produkáló és tünetmentes utasok a hajóról történő leszállást követően szabadon mozoghatnak, és a hatóságok nem ellenőrzik a hollétüket a későbbiekben, vagyis eltűnnek a járványügyi szakemberek szeme elől – holott a vírus lappangási ideje 3 hétnél hosszabb is lehet.



# Világváros születik

Kvízműsorokban izgalmas lenne feltenni a kérdést: mikor bővítették Budapestet a mai formájához leginkább hasonló nagyságúra? Talán sokan gondolnák, hogy ez pofonegyszerű, hiszen mind megtanultuk történelemből, hogy 1873-ban egyesült a főváros. Ez azonban egy egészen más egyesülés volt, mint az, amiről cikkünk szól. Hogyan lett Budapest egy izgalmas, közel kétmillió lakosságú, 23 kerületből álló világváros?

VARGA-CEGLÉDI BERNADETT

Budapestet valóban 1873-ban alapították, az erről szóló törvényt 1872-ben hozták ugyan, ám 1873. november 17-én vette át Budapest főváros tanácsa az ügyek vitelét a működésüket előző napon megszüntető városi tanácsoktól. A rendszerváltás óta ezt a napot, november 17-ét szokta ünnepelni születésnapként a Fővárosi Önkormányzat. Ez a nap emlékeztet Pest, Buda és Óbuda egyesítésére, a modern nagyváros megteremtésére. Kevésbé emlékeztető viszont 1950. január elseje, amikor hatalmas megyei városokat, többek között Újpestet, Kispestet, Pesterzsébetet és Csepelt csatolták a fővároshoz. Mindez jól mutatja, hogy míg Óbuda, Pest és Buda egyesítését egyértelműen pozitív döntésként ünneplik ma is, Nagy-Budapest létrehozását korántsem ítéli meg egyértelműen kedvezően a közvélemény. Kádár János, az 1956-os forradalom utáni pártvezér, a megtorlásért is felelős politikus 1949-50-ben még csak belügyminiszter volt. Így a

kormány illetékes tagjaként ő terjesztette a parlament elé 1949 végén a Nagy-Budapest létrehozásáról szóló törvényjavaslatot. Kádár belügyminiszteri szerepe azonban nem ezért volt hírhedt 1949-50-ben: ő volt ugyanis e tisztségében a Rajk-per egyik levezénylője. Nem véletlen, hogy sok ünnepelnivaló nincs Nagy-Budapest létrehozásában, aminek közigazgatását még jobban összekeverte a rendszer-

Bertalan, a szabadságharc második magyar miniszterelnöke elrendelte 1849. június 24-én, de rendeletét nem hajtották végre. 1850. január 1-jén Óbuda Pest vármegye fennhatósága alól Buda szabad királyi főváros hatósága alá került. A szabadságharc leverése után hozott adminisztratív döntést az abszolutizmus bukása után, 1861-ben érvénytelenítették. 1850 és 1861 között tehát Óbudát saját

volt. A lélekszám 1970 és 1990 között meghaladta a kétmilliót, majd 1990 óta csökkenni kezdett, jelenleg 1,7 millió körüli a fővárosban lakók száma, amivel stabilan tagja az Európai Unió tíz legnépesebb városait rangsoroló listának. Az agglomerációval együtt 2,5 millió ember él ma Budapest és környékén. Nagy-Budapest magában foglalta Budafoke, Csepel, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Újpest városokat, Albertfalva, Békásmegyert, Budatétényt, Cinkotát, Mátyásföldet, Nagytétényt, Pesthidegkút, Pestszentimre, Pestújhely, Rákoscsabát, Rákoshelyt, Rákoskeresztúr,

Budapesten a két munkáspárt együttesen abszolút többséget ért volna el. A pártapparátusban valóban készültek ilyen számítások, de nincs egyértelmű jele annak, hogy a pártküzdelmek időszakában ezek döntést idéztek volna elő.

## Készül a koncepció

Az előkészítő bizottság a városrendezési szempontok és a kerületi beosztás elveinek kidolgozásával Preisich Gábor építész bízta meg, akinek irányításával több éves munka eredményeként 1948-ban befejezték Nagy-Budapest általános rendezési tervének (ÁRT) kidolgozását. Ez a terv egy olyan település-



Fotó: Szlávik Orsolya

váltás, kiélezve a kerületek és a főváros viszonyát. Azóta is egy területen kétféle önkormányzat működik: a kerületi és a fővárosi, egymást sokszor akadályozva, bürokratikus akadályokat állítva a másik elé.

## Az előző részek tartalmából...

Nagy-Budapest létrehozását először komolyabban Bárczy István polgármester vetette fel 1906-ban, Harrer Ferenc írása alapján. Ezt két évvel később követte az első részletesen kimunkált javaslat: a Bárczy-Harrer féle tervzet. Ezután az első területbővítés 1930-ban következett be. Új kerületi beosztás született, és hozzácsatolták a csepeli Szabadkikötőt és a Budaörsi repülőtérét. Ami az ismertebb, 1873-as alapítás előzményeket illeti, Budapest egyesítését Óbudára, Budára és Pestre vonatkoztatva Szemere

tanáccsal, bíróval rendelkező külvárosként bekebelezték Buda városába. Óbuda városi jegyzőjévé Harrer Pált választották, aki tevékeny részese lett később a főváros tényleges, 1873-as egyesítésének. Később Harrer Pál lett Óbuda első és utolsó polgármestere 1872-73-ban. Óbuda mezőváros ugyanis 1861-ben visszanyerte „függetlenségét”, majd a Kiegyezés után négy évvel, 1871-ben úgynevezett rendezett tanácsú várossá nyilvánították egy törvénnyel. Harrer Pál az 1873-as egyesítés után Óbuda kerületi előljárója lett. Az ő fia az a Harrer Ferenc, aki Nagy-Budapest létrehozásának egyik kezdeményezője volt

## Huszonkettő kerület lett, maradhat?

Az 1950-ben létrehozott Nagy-Budapesttel a város területe 525,2 négyzetkilométerre nőtt, lakosainak száma 1,6 millió

Rákosliget, Rákosszentmihály, Sashalom és Soroksár nagyközségeket. A törvényjavaslat elfogadása után, 1950. január elsején megkezdtek működésüket az új kerületi elöljáróságok, megalakult a főváros új IV., XV., XVI., XVII., XVIII., XIX. és XX., XXI., valamint XXII. kerülete. Vagyis az addigi 14 helyett 22 kerület alakult. A XXIII. kerület a rendszerváltás után jött létre, amikor Pesterzsébetről levált Soroksár. Az ötvenes években túlzásnak minősülhetett a számos „szent” a Budapesthez csatolt települések nevében, ezért gyorsan levagdosták ezeket a kitételeket. Létezik olyan vélemény is, mely szerint a Kommunista Párt az 1947. augusztus 31-én tartott országgyűlési választások eredményei nyomán határozta el Nagy-Budapest létrehozását, mivel a főváros és a peremövezet szavazatait összegezve Nagy-

szerkezetet vázolt fel, amelyben a már sűrűn beépített belterület zárt egység, amelyet a külső városrészekről Dunától-Dunáig terjedő zöld gyűrű választ el, és megakadályozza a város további terjeszkedését. A zöldgyűrű létező elemek, például a Városliget, a lóversenytér, Kerepesi temető, Népliget alapjain, ezek összekötésével képződött volna. Ezen a gyűrűn kívül pedig laza, kertvárosias településekbe ágyazottan helyezkedtek volna el a helyi központok. A terv jelentős népességyaradást vetített előre, a kimondottan kertvárosias fejlesztésre szánt Csillaghegyen, Pesthidegkúton, Albertfalván, Budatétényben, Mátyásföldön, a Rákos-menti településeken. Preisich Gábor 1949. április 5-én készítette el a becsatolandó településekre, a főváros új határának megállapítására vonatkozó javaslatát. Indoklásában leszögezte, hogy nemcsak



abból kell kiindulni, hogy milyen területek állnak egymással szorosabb kapcsolatban, hanem azt is figyelembe kell venni, hogy a kijelölt területek a város növekvő létszámának elegendő területet adjanak. A kérdés Preisich javaslatának megfelelően dőlt el, attól mindössze egy vonatkozásban tértek el. Preisich Békásmegyerből eredetileg csak Csillaghegy becsatolását javasolta, és a falusias településrészt kívül hagyta volna. A fővároshoz csatolandó települések körének megállapítását egyébként Magyary Zoltán és az általa vezetett Magyar Közigazgatás-tudományi Intézet már az 1940/41-ben elvégezte az akkori városvezetés megbízásából, a városkörnyék több éves részletes felmérése alapján. Magyaryról és fiatal munkatársairól szól Bereményi Géza Tanítványok című 1985-ös filmdrámája, bepillantást engedve az 1930-as évek végének pesti egyetemi, kollégiumi életéről, a hozzájuk lazán kapcsolódó falukutató, népi íróskörrel együtt egészen a világháború vége, Pest ostromának napjaiig.

#### Itt van a város, mi vagyunk a lakói

De hogyan reagált a lakosság? Korabeli feljegyzések szerint az V. kerülettől a XIII. kerülethez csatolt polgári Új-Lipótvárosban az emberek a városrész társadalmi összetételét „javító” kilakoltatásoktól tartottak. A korábbi városhatár peremének számító területeken, például Zuglóban viszont azért aggódtak, hogy ismét hátrább sorolják őket a fejlesztésekben, s immár a frissen csatolt falusias részek felzárkóztatása lesz a fontosabb. Utóbbi területeken, különösen a még jelentős részben mezőgazdaságból élő Soroksáron, Rákosszentmihályon vagy Cinkotán nemcsak utat, villanyt, csatornázást, hanem iskolákat és orvosi rendelőket is reméltek a nagy változástól. Mindez még olyan apróságokban is megnyilvánult, hogy a békásmegyeriek már nem is szerezték be az 1950. évre a HÉV bérletet, mert teljesen biztosra vették, a budapesti tömegközlekedés jegyei odáig érvényesek lesznek. A mai Budapest hét évtizeddel a nagy egyesülés után is őrzi az egykori autonómiák emlékét. Mutatja ezt a külső kerületek változó erősségű, de máig létező kisvárosi identitása. Budafok-Tétény jelmondata a „Kisváros a nagyvárosban”, az egykor főleg nemzetiségek lakta Rákoskeresztúron pedig ma is létezik szlovák asszonykórus. Csepelen pedig nemrég avatták fel a falusias helyi életet bemutató tájházat. Az 1950-ben csatolt városrészek szinte mindegyikében létezik helytörténeti gyűjtemény, míg saját múzeum a belső kerületekben jóval ritkábban található.

“Egy olvasó ezernyi életet megél, mielőtt meghal.” - tartja George R. R. Martin. Új sorozatunk szerzők ajánlásával segíti a jó könyvek, sorozatok megismerését az olvasni vágyók számára.

# Kathy Reichs

Ki ne ismerné a Dr. Csont című sorozatot? De vajon azzal is sokan tisztában vannak, hogy a forgatókönyvét Kathy Reichs regényei ihlették? Nos azt hiszem, nem. Íme egy kis ízelítő az író nő munkásságából.

KOVÁCS ZSÓFIA

Először is a könyvekben szereplő Dr. Temperance Brennan korántsem hasonlít TV-képernyőbeli mására. Már jócskán elmúlt negyven, gyógyuló félben lévő alkoholist, egyetemi tanár és törvényszéki antropológus, aki nemrég vált el csalfa férjétől. Ideje nagy részét Montréalban, illetve Charlotte-ban tölti. Így míg az egyik regényben Kanadát, a következőben már Észak-Karolinát fedezhetjük fel általa. Csípős megjegyzésekből itt sincs hiány, sőt szerelmi szál is kapunk, egy bizonyos Andrew Ryan nyomozó személyében. Ez mind szép és jó, ám eddig pont olyan, mint a legtöbb egy kaptafára épülő krimi. Nekem sem ezek miatt tetszett meg, hanem attól a plusztól, amit a többi „szimpla” krimiszerzőtől nem kaphatok meg. Érdekesség ugyanis, hogy az író nő maga is törvényszéki antropológus, így egy-egy csontváz feltárását részletesen követhetjük végig. Elhangzanak természetesen szakszavak, de mindet megmagyarázza úgy, hogy egy mezei olvasó is könnyen megérthesse. Néha még arra is van idő, és lehetőség, hogy mi magunk találjuk ki az áldozat nemét, olyan adatok mellett, mint a sima homlok és nyakszirt, karcsú arccsontok, kis csecsnyúlványok. (Egy



Fotó: Mórincz Szilvia

kis segítség, ez nőre utal.) Egy-egy esetről pontos leírást kapunk a vizsgálati módszerekről, legyen az vércseppanalízis, vagy malakológia (puha testűek elemzésével foglalkozó tudomány). És bár ez elijeszthet néhány embert, épp ezekben a részletekben rejlik a lényeg. Úgy tanulhatunk, hogy közben egy izgalmas történetet olvasunk. Mert fordulatokban bizony nincs hiány. Eddig nyolc könyvet olvastam, a mára húsz részesre bővült sorozatból, és még sosem sikerült kitalálnom, ki lehet a gyilkos. Sokszor Agatha Christie stílusát vélem felfedezni a regényekben, ugyanis a szerző tökéletesen eltalálja, mikor kell a legkevésbé gyanús, és mikor a legegyszerűbb alakot kihozni bűnösnek. Mint már említettem eddig húsz kötet jelent meg, magyarra azonban még csak kilencet fordítottak, és azokat sem sorban. De erre nincs is szükség, ugyanis minden könyvvel egy, az előtte lévőktől teljesen független történetet kapunk. Véleményem szerint nem is érdemes rögtön az elsővel kezdeni, mert az

író nő körülbelül a negyedik regényre találta meg igazán a hangját. (Ironikus, hogy magyarul pont ennek az egy regénynek a címében nem szerepel egyedül a csont szó.) Mióta huszonhárom évvel ezelőtt először kezünkbe vehettük Dr. Brennan történetét, bizony felnőtt egy-két generáció, akiket ráadásul egyre nehezebb rávenni az olvasásra, főleg, ha csak egy kicsit is, de ismerettágító kötetről van szó. Ezt az író nő is észrevette, ezért 2010-ben megírta első ifjúsági regényét Fertőzöttek címmel. Később ebből is sorozat lett, ami mára hat résszel büszkélkedik. Ebben Brennan tinédzser unokahúgát Tory-t és barátait követhetjük figyelemmel, akik egy balul elsült kémiai kutatás hatására különleges képességekkel lesznek gazdagabbak. Ezek a regények már jobban elszakadnak a valóságtól,

azonban itt is nagyon fontos szerepet kap az ismeretterjesztés: valódi laboratóriumi vizsgálatok élettani hatásait fedezhetjük fel részletesen, a gyilkosságok felgöngyölítése mellett. Bio- és vegyészmerő nőknek már-már kötelező. Mint sokan mondják, a ponyvairodalom olvasása pusztán szórakozás, azonban Kathy Reichs bebizonyította, hogy ez nem igaz. Össze lehet kötni a kellemest a hasznossal. A köteteket olvasva pedig arra is hamar rájöhettünk, hogy a sorozatban például egy csettintés alatt kiderített helyszínt valójában nem is olyan egyszerű meghatározni, a csontokból még nem következtethetünk egyértelműen a halál okára, és az antropológus sem képes csodákra. De egy biztos, Dr. Brennan ezt mind a vásznon, mind pedig a lapokon, részről-részre legalább megpróbálja.

#### Eddig magyarul megjelent kötetek

Csont és vér, Csont és bőr, A csontok nem hazudnak, Végzetes utazás, Csupasz csontok, Hétfő csont nélkül, Szent Csontok, Ne törj csontot, Hamvadó csontok, Fertőzöttek, Kincsvadászok



# Nem csak építészetet tanulhattam tőlük

Valószínűleg mindannyiunk fejében megfordult már legalább egyszer, hogy milyen jó lenne saját könyvet írni. Van, akinek az álma valóra válik, a történetei megelevenednek a papíron betűk és illusztrációk formájában. Mi több, olyan is van, aki a Műegyetem falain kilépve szötte Bogyó és Babóca, Brúnó, Anna, Peti és Gergő meséit, sőt a szakma fényét tovább emelve neki köszönhetjük a Budapest titkai című kötetet is, mely hiánypótló a maga nemében. Interjúnkban az egykori Építész Kamara-díjas építésszel, a nemzetközileg híres írónővel, **Bartos Erikával** beszélgettünk.

LÁSZLÓ-KUN ZSÓFIA,  
VARGA-CEGLÉDI BERNADETT

## Hogyan lettek a gyermekkori óvónő álmokból építészeti tanulmányok?

Gyerekkoromban sziklaszilárdan óvónő szerettem volna lenni. Később, amikor végzős voltam a budapesti Eötvös Gimnáziumban, és egyetemi felvételi előtt álltam, rájöttem, hogy a gimnáziumi tantárgyak közül kettőt szeretek leginkább: a rajzot és a matematikát. Olyan egyetemet választottam, ahova ebből a kettőből, illetve emellett fizikából kellett felvételizni, ez lett a BME Építésztechnológiai Kara. Az építész szakma később minden elképzelésemet felülmúlta, sokkal színesebb és sokoldalúbb, mint korábban gondoltam. Ötvözi a reáltudományok precizitását és az alkotóművészet szabadságát, egy izgalmas kettősséget hordoz.

## A svédországi oktatás miben volt más az itthoni gyakorlattól? Miben volt jobb a Műegyetem?

Az egyetemi éveim utolsó szemeszterében elnyertem egy fél éves ösztöndíjat a svédországi Lundba. Az ottani Építész Karon kezdettem el a diplomamunkámat, majd itthon fejeztem be. Érdekes és hasznos tapasztalat volt mindez, sok különbséget



Fotók: Kosik Richárd – Why Not?! Group

tapasztaltam. Ott nagyobb hangsúly került a művészi vonásokra, az alkotásra, kisebb a statikai számításokra. Rendkívül természetközeli építészeti az övök, magam is egy zöldtetős faépületet terveztem a diplomámként. A svéd egyetem felszereltsége inspiráló volt, remek modellező stúdió állt a diákok rendelkezésére, ahol bárki, szinte bármilyen anyagból nekiállhatott makettezni, minden szükséges gépi felszerelés adott volt ehhez, természetesen a kellő biztonsági feltételekkel. Számomra azonban a Műegyetem a reál tárgyak mélyebb ismeretét nyújtotta, hiszen a szerkezeti szakirányt választottam, szilárdságtanból tettem le a záró szigorlatot. Hozzám nagyon közel áll a Műegyetem századfordulós, patinás főépületének hangulata is.

## A diplomamunkája ezek szerint egy kinti feladat folytatásaképpen készült el itthon. Mi volt ennek a panziótervnek a fő gondolata, a szervezési alapelve?

Ez egy szinteltolós panzióépület volt, melynek helyszínét szabadon választhattam ki. Kölcsönkaptam egy biciklit, és körbejártam a környéket, így bukkantam rá egy erdő mélyén bújó tóra. Ennek a partjára terveztem az épületet. A tervezés alapelve egyszerű volt, minden szobát a tóra tájoltam, így egy hosszanti, aszimmetrikus épület adódott, a szinteltolás pedig további érdekes lehetőségeket teremtett.

## Kikből állt a diplomabizottság, és hogyan fogadták a tervet?

Izgultam, mert a diplomabizottság elnöke Petró Bálint volt, az akkori dékán. Szívem-lelkem beleraktam abba a tervbe, rendkívül sokat dolgoztam rajta Lázár Antal, a konzulensem segítségével. Jó volt a fogadtatás, jelest kaptam, a diplomaosztón pedig átvehettem a tervért

Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának különdíját is. De leginkább annak örültem, hogy a védésen külön megdicsérték a szabadkézi rajzaimat. Akkoriban már sokan géppel dolgozták ki a terveiket, egyre ritkább volt a szabadkézi technika. Én grafitceruzával, barna-zöld árnyalatú Faber Castell színesekkel, és ecsetfilccel készítettem a rajzaimat.

## Mi a legkedvesebb és a legküzdelmesebb egyetemi emléke?

Nekem a BME Építész Kara csak jót adott. Az ábrázoló geometriát, a statikát, szilárdságtant, vasbeton és faszervezetek számításait imádtam, rajongtam az építészettörténetért és a rajzi tanszék feladataiért. Sok szép emléket őrzök: szerettem a rántottás szendvicset és a műanyag poharas kávé a második emeleti büfében, szerettem a kertet, a csodaszép könyvtárat (egykori kápolnát) és a szakolvasót. Tetszett a paksi felmérő tábor is, ahol egy hetet töltöttünk a tankörvezetönkkel, Guzsik Tamással. Az ő személye meghatározó volt számomra, sokat merítettem a lelkesedéséből, végtelen felkészültségéből, elhivatottságából. Ma is őrzöm azt a rajzot, amit ebben a táborban készítettem a paksi Makovecz templom belső teréről. Guzsik biztatott, hogy jelentkezzem az Építészettörténeti Intézet által meghirdetett ösztöndíjra, amit elnyertem, így Acco városában egy nyáron át ásatásokon készíthettem felmérési rajzokat egykori szakrális épületekről. Legjobb élményeim között tartom számon a komplextervet is, egy templomrekonstrukciót terveztem Keszthelyre, Szalai András és Pazár Béla útmutatásaival. Ez egy látszóbeton/vöröstégla épület volt, melybe belekomponáltam a megtartott barokk tornyot is. A tervvel elnyertem a Középületépítő Rt. különdíját, illetve a

Magyar Építész Kamara díját is. A legelső egyetemi találkozásra is jól emlékszem: Krähling Jánoshoz kerültem a szóbeli felvételin (akkor még volt ilyen), nagyon pozitív élmény volt. És az egyetemi éveknek köszönhetem a férjemet is, aki évfolyamtársam volt, idén leszünk 22 éves házaspár. Küzdelmes élményt nem is tudok mondani, bár az épületkivitelezés, a talajmechanika és a hasonló, gyakorlati tárgyak nehezen mentek, ezekhez nincs túl sok érzékem.

## Mit üzenne a mai hallgatóságnak, akik még a BME-n tanulnak?

Nem szívesen üzenek, nehezen is tudnék, hiszen sokat változott a világ az elmúlt 20 évben. Mi még tustollal rajzoltunk, zsebletpengével kapargattuk a pauszt, tankörök voltak, és órarend szerint követték egymást az órák. Ma már több önállóságot követelnek a fiataloktól, az órarendet is maguknak kell összeállítani. Szerintem talán az a fontos, hogy az ember igyekezzen olyan munkát találni, amiben örömet leli, mert nem mindegy, hogy évtizedeken át örömmel, vagy kényszerből végezzük a feladatunkat. Az építész diploma nagyon jó alap ehhez, mert tág az a spektrum, amiben el lehet indulni ezzel a végzettséggel.

## Mit üzenne egykori oktatóinak?

Azt, hogy köszönök mindent. Nem csak építészetet tanulhattam tőlük, hanem munkabírást, időbeosztást, szorgalmat, precizitást és kitartást is. Ezeknek a könyves pályámon is nagy hasznát veszem. Nagy tisztelettel gondolok egykori tanárimra: Dulácska Endre lenyűgöző tudására, Horváth Sándor utolérhetetlen felkészültségére, Szincsák József színesztétikai feladatira, Istvánfi Gyula népi építészeti előadásaira, és sok olyan oktatóra is, akik már nincsenek



köztünk, eszembe jut Matuscsák, Szentkirályi, Becker tanár úr és mások is. Dobó Mártontól tanultam első évben rajzolni, aki azt mondta, hogy olyan kört rajzolok, mintha beépített körző volna a kezemben.

#### Melyik díjára/elismerésére a legbüszkébb, és miért?

Ezen még sosem gondolkodtam. Az építészeti elismerések közül az Építész Kamara díjának örültem leginkább, amit Schneller Istvántól, Budapest akkori főépítésztől vehettem át. Sokféle karitatív teendőt látok el, megtisztelő volt mindezért a Máltai Szeretetszolgálat vagy a Vöröskereszt oklevelét átvenni, a könyves pályámon pedig büszke vagyok a Janikovszky Éva-díjra, a Szép Magyar Könyv-díjra, az Év Gyerekkönyve-díjra is. Leginkább azonban a gyerekek szeretete jelenti nekem az elismerést, a megnyugtató visszajelzést. Minden meseprogram, amikor a legkisebbeknek mesélek történeteimből, egy igazi lelki feltöltődés számomra. Legalább annyit kapok tőlük, mint ők tőlem.

#### Számos szakmai elismerést ítéltek oda Önnek, ugyanakkor Ön mégsem a szakmában kereste és találta meg a számításait. Miért?

A meseírás számomra tökéletesen ötvözi az eredeti, óvónői ambícióimat, és beleszóhatom azt a precizitást is, amit a Műszaki Egyetemről magammal hoztam.

#### Mikor és milyen körülmények között született meg az első mesehős gondolata? Esetleg már a kampuszra is Önnel jártak?

A mesék ötlete már azokban az években is motoszkált bennem, de a meseírással csak akkor kezdtem komolyabban foglalkozni, amikor anya lettem. Később Bogyo és Babóca figuráját már kifejezetten tudatosan találtam ki, olyan kis hősöket szerettem volna megformálni, akik kedvesek a gyerekek szívének, könnyedén találkozhatnak velük a természetben, a katicabogár és a csiga épp megfelelt ennek. Boldogan szőttem bele az építész végzettségemet a sorozat hátteribe: máig imádom kitalálni az egyes új szereplők házáat, bútorait, az évek során egy egész „lakópark” népesítette be a képzeletbeli kis erdőt.

#### Önnek melyik volt a kedvenc meséje gyerekként?

Moha és Páfrány, egy cseh könyv- ill. rajzfilmsorozat.

#### Hogyan érdemes nekifogni egy gyerekkönyvnek, ha az ember érez magában elég ambíciót rá?

Erre nincs recept, mindenki másképpen alkot. Számomra a szöveg és a rajz szerves egységet képez, egyszerre születik a történet, a szöveg és a kép a fejemben, illetve a rajzasztalon. Szerintem a mesekönyves pálya mozgatórugója az ihlet, az egyedi ötlet, a gyereklélekre nyitott rezonancia, ami mindenképpen belülről fakad, ezt nem lehet máshonnan meríteni, vagy iskolapadból tanulni.

#### Van hasonlóság az építészeti tervezés és a történetalkotás között? Hogyan hasznosítható a tanult szemléletmód a jelenlegi munkájában?

Az egyetemi éveknek sok hasznát veszem a könyvalkotás során. Egy könyvet megtervezni, precízen összeállítani,

megszerkeszteni kicsit hasonló, mint egy sávós ütemtervet elkészíteni. A könyves úton éppúgy szükség van a logikus és sokrétű gondolkodásra, mint a mérnöki pályán: én az alkotómunkán, a történet és a rajzok elkészítésén túl magam illeszttem össze a képeket a szöveggel, szeretem önállóan kiválasztani a papírt, a borító méretét, a terjedelmet, a betűtípust...

#### Volt olyan épületrajz, ami emlékezetesen sok nekifutást igényelt, míg elkészült? Mennyi ideig tartott a Budapest titkai könyv egy átlagos illusztrációjának elkészítése? És mennyi idő volt a leghosszabb?

A Budapest titkai könyvemben szereplő Vajdahunyd várának háromszor is újra nekifutottam, mert nehéz volt megtalálni, hogy honnan lesz leglátványosabb a rajz. Hiszen az épület minden oldala dúsan díszített, több különböző, látványos toronnyal. Több hétig dolgoztam ezen a képen, míg elégedett lettem vele. A Zeneakadémia homlokzatát is kétszer újrarajzoltam, mert az első kép nem adta vissza azt a leheletfinom szecessziós ízt, amit az épület képvisel. Szintén emlékezetesen sok munka volt a Brúnó Budapesten sorozatomban a Parlament hosszmetszete, vagy az Operaház nagytermének perspektívája. Egy-egy ilyen rajz napokat, néha heteket vesz igénybe.

#### Mi a kedvenc budapesti helye?

Hosszan tudnám sorolni. Nagyon szeretem például a Szabadság hidat. Ez Budapest legrövidebb hídja, megéri átsétálni rajta, szép a látvány minden irányban. Ez a híd egy zseniális statikai bravúr, függőhídnak tűnik, de valójában egy álomcsép Gerber-tartó: két önálló, konzolos tartó közé befüggesztett kéttámaszú elemmel. Szeretem a szigeteket is, a Hajógyárit leginkább, de a többit is. Szeretem Máriaremetét, a Gellért-hegyen a Filozófusok Kertjét, a Palotanegyedet, benne a Mikszáth teret, a Füvészkertet, de szeretem a belvárost is: az Astoria, Ferenciek tere vidékét. A Keleti pályaudvar is hozzám nőtt, a közelében lakom, minden nap elmegyek előtte.



# Ez groteszk!

## A Szkéné színház Woyzeck előadása bizony groteszk. De a szó legjobb értelmében az.

KOVÁCS ZSÓFIA

A megtörtént eseteken alapuló történet egyszerű, és valószínűleg sokak számára ismerős: Woyzeck, a fiatal katona mindent megtesz, hogy eltartsa barátnőjét, illetve házasságon kívül született gyermeküket. Még arra is hajlandó, hogy részt vegyen egy orvosi kísérletben, ahol borsón kívül semmi mást nem ehet. Ennek következtében látomásai, tévképzetei lesznek, egyre inkább eltávolodik a valóságtól. Sokszor már haza sem megy, így barátnője egy idő után a jóképű Tamburmajor felé fordítja minden figyelmét. Amikor Woyzeck rájön árulására, nem lát más megoldást. Halálra szúrja a lányt.

De bármilyen hihetetlenül is hangzik. A lényeg nem a gyilkosságon van, hanem az odáig vezető úton: A valóságot szépen, lassan elhagyó Woyzecken. Major Erik fokozatosan, ívelten mutatja be nekünk karakterét. Minden rezdülésben látszik, hogy a fiatal katona fél, de leginkább függ. Függ mindentől és mindenkitől: A társadalmi elvárásoktól, az elvektől, a felettetésétől, sőt néha a természettől is.

Woyzecket a többi szereplő úgy rángatja, akár egy marionett-bábut. Erre az érzésemre ráerősített a díszlet fő eleme: egy kötelekből készített (élet)fa, illetve az ezzel harmonizáló, sokszor kötél motívumokat tartalmazó jelmezek is. Lássuk azonban, kik mozgatják a szálakat! Terhes Sándor Kapitánya agresszív, de közben nagyon esendő. Tökéletesen mutatja be egy hatalmával olykor-olykor visszaélő vezető figuráját, aki, ha megtehetné nem csak a körülötte állókra, de az időre is rászólna: Lassíts! Andres, Woyzeck katona társa, az egyetlen, aki ténylegesen a főhős mellett áll. Az utolsó pillanatig próbálja távolodó barátját visszarángatni a földre. És mindezt szinte szavak nélkül teszi. Horkay Barnabás csupán pár mondatával, (és az ezekkel egyenértékű, ha nem többet mondó mozgással) szépen és érvényesen mutatja be a feltétel nélküli barátságot. A darab vitathatatlanul legviccesebb karaktere a Doktor. Bár ugyanolyan vétkes a végkifejletben, mint a többiek (hiszen a saját kísérlete fontosabb számára, mint egy ember épp elméje), mégis pozitív kicsengése van. Ez pedig Csoma Judit játékaának köszönhető, aki szarkasztikus humorral, és a számomra is érthetetlen, hosszú orvosi kifejezésekkel nem csak megmosolyogtatja, de meg is nevette a nézőt. Marie, a barátnő, egyben az ok, és az okozat is. Hűtlenségével nemcsak Woyzeck, de a saját nyakára is hurkot erősít. Tóth Zsófia valóságghűen mutatja be a mindig többre vágyó nőt, és a gyerekét egy idő után otthagyo anyát is. Bár Marie

karaktere ellenszenves, és vitathatatlanul bűnös, mind meg tudjuk érteni. Végül az utolsó bábozó nem más, mint a Tamburmajor. Mire megjelenik, addigra már nem tudjuk pontosan eldönteni, hogy valódi, vagy csak Woyzeck fejében létezik. Erre ráerősít Nagypál Gábor jó értelemben kimért játéka is. Amikor azonban szemtől szembe kerül a főhőssel, biztossá válik létezése, és arra is fény derül, hogy neki valójában a nő kell, és nem Marie. A darabban feltűnik még egy karakter, akinek azonban látszólag túl sok köze nincs a történethez. Bánki Gergely Bolondja úgy kering a többiek körül, akár egy hold, aki mindent lát, mindent hall, de önmagában semmit sem ér. Szüksége van a napra. Jó megszólalásaival, megjegyzéseivel megvilágítja, megérteti velünk az okokat, de Bolond helyett a Mesélő nevet adtam volna neki. A darabban fontos szerepet kap a



Fotó: Slezsák Zsuzsi

mozgás. Egyrészt több szereplőnél is megmutatkozik a fizikai erőnlét szükségessége. (Leginkább Major Eriknél csodálkoztam rá, hogy mennyire jól tudja ezt eszközként használni.) Másrészt pedig az életfa körüli keringésre is nagy figyelem irányul. Ezen a ponton kicsit zavaró lehet a díszletek ide-oda húzogatása, ami kibillentheti az embert az előadásból, de mindenképpen szükség van rá. Mivel a Woyzeck alapvetően egy befejezetlen mű, így a végéhez szabadabban nyúlhat a rendező. Hegymegi Máténak vitathatatlanul van egy zseniális húzása, ez pedig nem más, mint a gyilkosságot követő monológ, amit az áldozat szájából hallhatunk. A zavar, amit az ezt megelőző percekben érzünk, azonnal elmúlik. Egyszeriben megértjük, mi miért történt. Bár sokaknak szájbarágós befejezésnek tűnhet, valójában nem az. Azzal, hogy a helyére kerülnek a dolgok, pozitív élménnyel távozunk. Ahogy Woyzecknek, végül nekünk is leesik a vállunkról a bizonytalanság terhe.



# Magyar lány a világ legjobbjai között

A világbajnok jégkorongozó, a legnagyobb sportolók orosz sztárgáláján is részt vett, többször a „Világbajnokság legjobb csatára” cím nyertese, ezenkívül rengeteg élvonalbeli ifjúsági és felnőtt eredménnyel büszkélkedhet, és jelenleg a BME vegyész-mérnök képzésének közönségét színesíti. **Gasparics Fanniról** van szó, aki elmesélte lapunknak az ő történetét.

SZATNIK GERGŐ

## Hogyan ismerkedtél meg a jégkorong világalával?

Elsős koromban, mikor bekerültem a suliba, szüleim megláttak egy hirdetést, és ez a plakát indított el, miután ők is úgy gondolták, hogy ez szuper lenne nekem, hiszen rendkívül energikus és mozgékony voltam. Az első edzés után felmerült bennük egy kétely lévén, hogy negyven fiúra alig jutott három lány. Velük természetesen egy összetartó csapatot alkottunk. Viszont az érettségi előtt én végig fiúkkal játszottam egy csapatban, ezért egészen sok fiú barátom volt. Nagyon jó kapcsolatot ápolunk, hiszen nap, mint nap együtt edzettünk. Igazából kortól függetlenül, ugyanúgy jó hangulatban teltek az edzések az érettségi előtt, közben és utána is, illetve mindig egy baráti közösség volt jelen a pályán.

## Te erősebbre veszed a fogást az ütőn, és harcolsz, vagy jobban szereted, ha simán mennek a dolgok?

A fiúk között játszva, úgymond „durvább” kiképzésben részesültem. A lányoknál is van egy kis test-test elleni harc, de egy komolyabb odalépésre olyan kiállítást kapsz, mint a fene,



Fotó: Mórincz Szilvia

holott a fiú hokiban egy tapsvihar követné. Mindazonáltal úgy gondolom, hogy csatárként keményen, harcosan játszom. Ez abban is megmutatkozik, hogy szeretem a kombinatív hokit, a szép gólokat, és mindig törekszem előnyhöz juttatni a csapatomat. Ugyanakkor a karrierem során verekedéssig talán, ha egyszer fajult el a dolog a csapatom és az ellenfél között.

## Milyen jövőkép volt előtted, amikor érettségiztél?

A tizenkettedik osztály februárjára én már kitaláltam, hogy a Műegyetem vegyész-mérnöki képzését fogom írni az első helyre, mert mindig is a matek és a kémia érdekelt. Egyébként fiatalabb koromban az volt a jövőképem, hogy 21 évesen férjhez megyek, majd 23 évesen gyerekem lesz, aztán ahogy időszódom, ez persze eltolódott. A sikeres érettségit a nyár követte, ami bulizással, kikapcsolódással telt. Majd július végén jött a hír, hogy felvettek a BME-re és ezzel egyidejűleg egy ajánlat vagy felkérés érkezett, miszerint mehetnék Oroszországba profi sportolónak jégkorongozni, másik két magyar lánnyal együtt. Ekkor egy nagyon gyorsan meghozandó döntés elé állítottak, mert öt napra rá, már indulni kellett volna egy csehországi edzőtáborba, ahol engem is beleértve a „három lány” alkalmasságáról döntenének. Tehát az egyik út a profi-sportos orosz, a másik a hazai egyesületnél hokizós, rögtön továbbtanulás. Én az Oroszországi lehetőséget választottam, hiszen már az érettségi előtt is volt bennem egy olyan jövőkép, hogy egy évre minimum szeretnék kimenni külföldre, kipróbálni magam a nemzetközi mezőnyben, az még belefér a tanulmányi halasztásba, gondoltam. Aztán úgy alakult, hogy az egy évből öt lett.

## Ejtsünk szót a 2012-es Ifjúsági Olimpiai bajnoki szereplésedről. Hogyan és milyen csapattal kerültél ki?

Ez volt az első Téli Ifjúsági Olimpia, amit Innsbruckban rendeztek meg. Azon felül, hogy jégkorongcsapatok küzdöttek, kitalált a Nemzetközi Jégkorong Szövetség egy olyan versenyszámot, aminek az volt a neve, hogy „Skills challenge”. Ez a jégkorongosok egyéni viadalát takarja, itt különféle ügyességi próbák voltak, mint például a pontos lövés, leggyorsabb kör, szlalomozás, célra lövés. Különleges élmény volt ez, hiszen a hoki csapatsport, korábban soha nem versenyeztem egyedül, de ennek a számnak hála, lehetőségem volt elindulni az Ifj. Olimpián, amin ezüstérmet szereztem, amire igazán büszke vagyok.

## Mesélj az orosz egyesületekben töltött éveidről!

Az orosz csapatoknál három légiós státuszú játékosnak volt hely. A korábban említett két lánnyal együtt mentem ki, majd választottak ki erre a lehetőségre. A második évben azt a közös

seget felszámolták, viszont én nagyon szerettem volna még kint maradni utána. Hála az égnek, ekkor már volt akkora renoméja mindhármunknak Oroszországban, hogy megálljuk a helyünket, így a többi egyesület is figyelte ránk, és kaptunk ajánlatokat. Ekkor mindhárman egyénileg mérlegeltük a kínálatot, én az Agidel Ufa csapatát választottam, így hát kicsit szétszéledtünk. Ott rajtam kívül még egy szlovák lány volt légiósként, a többiek pedig orosz jégkorongosok voltak.

Az elején nagy könnyedséget jelentett a másik két magyar lány jelenléte, nagyon összekovácsolódtunk a „zord” körülmények között. A nyelvvél gond volt az elején, de szerencsére gyorsan belerázódtam, olyannyira, hogy még egy felsőfokú orosz BME-nyelvvizsgát is letettem a negyedik év nyarán. Egyébként az edző nagyon kedvesen fogadott minket, de ezt szavakba önteni nem volt képes, hiszen angolul talán a „thank you” volt az egyetlen, amit tudott. Az oroszok nagyon sarkalatosak ilyen téren, ha valaki nem tanul meg oroszul, azzal nem igazán fognak

beszélni, tisztelet a kivételnek: egy Kanadából hazaérkező orosz lány nagyon sokat segített nekünk a fordításban. Ahogy telt az idő, egyre jobban belejöttünk az északi nyelvbe, erre felfigyeltek mindenütt, és nagyon hálásak voltak érte, ezt követően sokkal befogadóbban viselkedtek irányunkban.

## Hogyan lettél vegyész-mérnök hallgató, illetve miért pont két éve tetted meg ezt a lépést?

A matek és a kémia tetszett a középiskolában, és kozmetikumokkal szerettem volna foglalkozni, sőt még most is érdekel, bár jelenleg kitárulkozott előttem több út is, ahogy egyre inkább megismerem a szakmát. Ezenkívül voltam egy BME nyílt napon, ami tetszett, és a gimis tanáraimmal is beszéltem erről, és ezt az egyetemet ajánlották, hiszen mindenhol jó híre van. Azért jöttem öt év után most haza, mert úgy szerettem volna elkezdni az egyetemet, hogy ne lógiak ki nagyon a fiatalok sorából, ne érezzem azt, hogy kifutottam az időből. Már gondoltam arra is, hogy mikor fogom befejezni a képzést, mikor lesz munkám, illetve családot is szeretnék. Egy további ok, hogy egy szép karriert futottam be kint, úgy éreztem a csúcson vagyok az orosz bajnokság megnyerésével és az All-Star szereplésekkel, ezért gondoltam most már ideje másik mederbe terelni az életemet. Ez mind-mind közrejátszott a döntés meghozatalában.

## Mi a terved a jövőben a vegyész-mérnöki szakmát tekintve, illetve a jégkorongos karrieredet nézve?

Egyelőre a szakirány választáson jár a fejem. Hogy egyből munkába álllok-e, vagy sem, azt egyelőre nem tudom, de mindenképpen szeretnék munkatapasztalatot szerezni akár az utolsó félévem alatt. Tervezem az Msc-t is. Viszont a családalapítás is egyre nagyobb hangsúlyt kap a gondolataimban, ezért még nem tudom, hogyan fog alakulni a dolog. A jégkorongot tekintve szeretném, hogy minél hosszabban elkísérjen, viszont be kell látni, hogy az intenzitás rovására tudok csak a többi teendőmmel foglalkozni. Azonban idén áprilisban megyünk majd az „A”-csoportos világbajnokságra, Kanadába, ami egy nagy célom volt, és örülök, hogy sikerült, úgyhogy még korántsem befejezett a hokis karrierem. A másik célkeresztben pedig a 2022-es Olimpia lenne, amire nemsokára lesz egy kvalifikációs torna, ahol eldől, hogy kijutunk vagy sem, és ha sikerül, akkor számomra az lesz a „csúcsok csúcsa”.

## Amiért büszkék vagyunk rá

### Egyéni eredmény

2012. I. Téli Ifjúsági Olimpia – Skills Challenge- 2. hely  
Elnyerte a 2018-as év női jégkorongozója, azaz az év játékos címet.

### Magyar válogatottban

2012. U18 VB Div. I/A -1. hely (Magyarország legjobb játékos)  
2013. Felnőtt VB Div. II/A – 1. hely  
2018. Felnőtt VB Div. I/A – 3. hely (Magyarország legjobb játékos, VB legjobb csatára)  
2019. Felnőtt VB Div. I/A – 1. hely (VB legjobb csatára)

### Az orosz profi, női jégkorong bajnokságban

2015-2016. HC Agidel Ufa – 2. hely  
2016-2017. HC Agidel Ufa – 2. hely  
2017-2018. HC Agidel Ufa – 1. hely  
Az oroszországi első és második All-Stars gála meghívott játékos.



## MŰHELY

**Felelős kiadó:**  
Budapesti Műszaki és  
Gazdaságtudományi Egyetem  
**Felelős szerkesztő:**  
Horváth Bálint  
Barabás Zoltán  
**Főszerkesztő:** Szabó Zsolt

**Rovatvezetők:**  
Szabó Lidia Dóra  
BME körkép, bmekörkép@muhely.com

Kókai Bálint  
Kapun kívül, kapunkivul@muhely.com,

Kulcsár Dorottya  
Közélet, kozélet@muhely.com

Balogh Kata Boglárka  
Sport, sport@muhely.com

Varga-Ceglédi Bernadett  
Magazin, magazin@muhely.com  
Technika, technika@muhely.com)

Kovács Zsófia  
Publicisztika, publicisztika@muhely.com

**Képszerkesztő:**  
Szilávi Orsolya

**Tördelőszerkesztő:**  
Fejes Bence

Az újság készítésében résztvettek:  
Murányi Máttyás, Peczel Levente, Kalmár  
Dániel, Kapitány Gergő, Berczi Tamás

**Szerkesztőség:**  
1111 Bp., Műgyetem rkp. 3.  
K. alagsor 80/a.  
E-mail: info@muhely.com,

**Hirdetésszervezés:**  
E-mail: info@muhely.com

**Nyomtatás:**  
Mediaworks Hungary Zrt., Nyomda  
Címe: 6729 Szeged, Szabadkai út 20.  
Felelős vezető:  
Szabady Balázs műszaki igazgató

Az újság megjelenik kéthetente  
6500 példányban.

Ingyenes.  
HU ISSN 1589-6668

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult



www.observer.hu

## NYEREMÉNYJÁTÉK

A helyes megfejtést beküldők között két jegyet sorsolunk ki a Szkéné Színház egy előadására. A megfejtéseket a muhelymegfejtés@gmail.com e-mail címre várjuk **március 16-ig**. Előző számunk nyertese: **Biro György**.

| 😊             | Méter      | Hal is van ilyen!        | Kelme része!                      | ... submarine Beatles dal     | Olasz autójel              | Csuklya, kámzsa       | Portéka                | Pasztorális, papi       | Éneklő szócska             | Fogorvosnál mondjuk             | Fiú | Előtag: kettős                | Leleményes                 | 😊 |
|---------------|------------|--------------------------|-----------------------------------|-------------------------------|----------------------------|-----------------------|------------------------|-------------------------|----------------------------|---------------------------------|-----|-------------------------------|----------------------------|---|
| 1.            | ▶          | ▶                        | ▶                                 | ▶                             | ▶                          | ▶                     | ▶                      | ▶                       | ▶                          | ▶                               | ▶   | ▶                             | ▶                          | R |
| 😊             | Egyetemünk |                          |                                   |                               | Terület                    |                       |                        |                         |                            | Híres szálló                    |     |                               |                            |   |
| 2.            | ▶          |                          |                                   |                               | Aranykorona                |                       |                        |                         |                            | Dal                             |     |                               |                            |   |
| Magatok       | ▶          |                          | Földre kushad<br>Háromujjú lajhár | ▶                             |                            |                       |                        |                         | Dénár egyneműü<br>Görbület |                                 |     | Citrom nedve<br>Szutykos      | ▶                          |   |
| Eme           | ▶          | Egyezség<br>Hordóra csap | ▶                                 |                               |                            |                       | Sziget jelzője<br>Kén  | ▶                       |                            |                                 |     |                               |                            |   |
| Zenei hármas  | ▶          |                          |                                   |                               | Fonal orsója<br>Napa társa | ▶                     |                        |                         |                            |                                 |     | Boka riválisa<br>Rita fli név | ▶                          |   |
| Sápadni kezd! | ▶          |                          | Győzni angolul<br>Katar pénze     | ▶                             |                            |                       | Továbbá<br>Kettős betű | ▶                       | Képtartó<br>Marokkó lakója |                                 |     |                               |                            |   |
| Baj           | ▶          |                          |                                   | Olasz tézta<br>Krisztus előtt | ▶                          |                       |                        |                         |                            | Sub ... titkon<br>Arra a helyre | ▶   |                               |                            |   |
| Erkölc        | ▶          |                          |                                   |                               |                            | Lett sakkozó<br>Friss | ▶                      |                         |                            |                                 |     |                               | Newton<br>Rangjelző előtag | ▶ |
| Tonna         | ▶          | Argon vegyjele<br>Névelő | ▶                                 |                               | Urán<br>Giga               | ▶                     | Oxigén                 | Becézett Adrienn<br>Bór | ▶                          |                                 |     | Vesz ellentéte                | ▶                          |   |
| 😊             | T          | ▶                        |                                   |                               |                            |                       |                        |                         |                            |                                 |     | ?                             |                            | 😊 |



március 23., 19.00

## Nyikolaj Erdman: Az öngyilkos

zenés, táncos mulandóság

Borzasztó következményei lehetnek, ha az ember életben akar maradni. Elég csak a hoppon maradt gyászoló tömegre gondolni. Lelketlenség. A szláv kultúra elemi tapasztalata sűrűsödik össze a múlt század húszas éveinek abszurd színdarabjában, Nyikolaj Erdman komédiájában. „Beleszerettem

a hasamba elvtársak!” Mint egy felkiáltójel, úgy áll szemben az állástalan kispolgár a történelemmel. De mi sem rémisztőbb ennek a kis túlzással chaplini figurának, Szemjon Szemjonovics Podszekalnnyikovnak az élethelyzeteiben, mint az önzetlenségéből, mások javára elkövetett öngyilkosságtól való félelem.



Fotó: Mészáros Csaba

A Forte Társulat bemutatója nem arról beszél, hogy mi minden lehet a világon, hanem arról, ami

van. Akárcsak Bulgakov, mikor a szovjethatalom humanizmusára és nagylelkűségére

hivatkozva azt írja Sztálinnak, hogy élve el van temetve.

www.szkene.hu • 1111 Bp. Műgyetem rkp. 3. K épület 2. emelet



# GONDOLATOK

*Ebben a rovatunkban prózákat, verseket, egyéb irodalmi műveket, valamint szociográfiákat közlünk.  
Várjuk e tárgyban írásait a publicisztika@muhely.com e-mail címre, Gondolat jeligével.*

KOVÁCS ZSÓFIA ÍRÁSA

## TÖRT- -ÉN- -ELEM

Peti harmadikos volt, amikor az iskolában előkerültek a rettegett törtek. Nem tudta, hogy miért fél tőlük annyira, de rájuk sem bírt nézni. Pedig a matekot imádta. Már óvodás korában el tudott számolni húszig. Meg tudta mondani, hány csillag van az ő, és hány a húga párnáján. Néha, amikor este a sötétben felriadt, megszámolta, hány szörny van az ágy alatt. Mindig ötnél kevesebb jött ki, így jólesően nyugtázta, hogy ennyivel még elbír. Aztán jött a harmadik, és jöttek a fránya törtek: fél, háromnegyed, ötöd. Megijedt tőlük. Túl nagynak tartotta őket, önmagát pedig túl kicsinek a megoldásukhoz. Egyik nap a házi feladat írása közben elpityeredett.

- Miért sírsz? – kérdezte Anya.

- Mert nem akarom ezeket tanulni. Nehezek. – szipogta Peti.

- Na, majd segítünk a problémán. – húzott egy széket az asztal mellé Anya.

- Azt akarom, hogy Apa segítsen. – vágta rá a kisfiú.

Anyának elkerelkedett a szeme, majd lassan közelebb húzta székét a Petijéhez.

- Tudod, hogy nem lehet. Apa nagyon elfoglalt. Most is épp dolgozik.

- Márpedig én nem akarom nélküle megtanulni a törteket! – erősködött Peti. – Azt akarom, hogy te is segíts, és ő is segítsen!

- Rendben, akkor felhívom, és megmondom neki, hogy nála töltöd a hétvégét – zárta rövidre a vitát Anya. Felállt, visszatette a széket a helyére, majd elindult a konyha irányába.

Petinek aznap senki nem segített a házában.

Másnap a tanító néni már az ajtóban várta Anyát.

- Anyuka! Kérem, figyeljen oda jobban a gyerekére! Ma meglökte az egyik osztálytársát.

Anya mérgesen, és kissé megilletődve vette tudomásul, hogy életében először az ő fia kezdte a verekedést. Hazafelé a kocsiban kérdőre is vonta Petit:

- Miért bántottad Boldizsárt?

- Mert azt mondta, a törtek egyszerűek.

- Boldizsárnak igaza volt. Attól, hogy nem értesz vele egyet, még nem szabad meglökní – nézett a visszapillantó tükörbe Anya. – Ma leülünk,

és megmutatom Neked, hogy a törtek korántsem olyan bonyolultak, mint gondolod.

- De én azt szeretném, hogy Apa is ott legyen, amikor tanulunk – vágott durcás képet Peti.

- Mondtam már kisfiam, hogy nem lehet! Felhívtam, és közölte, hogy a most hétvége nem jó. Ettől többet nem tudok tenni.

Petinek aznap sem akadt segítsége a házával.

Pénteken, amikor Peti és a húga épp az udvaron játszottak, egyszer csak megjelent Apa a kapuban. A gyerekek odafutottak, rácsimpaszkodtak, mint a régi szép időkben. Kiköve-telték a szokásos ajándékot, és húzták befelé a házba.

Anya nagyon meglepődött:

- Azt mondtad nem jó.

- Közbe jött nekik valami. Szabaddá tudtam tenni magam.

- Akkor most leülhetünk tanulni? – kérdezte tágra nyílt szemekkel Peti.

- Persze, drágám – felelte Anya.

Így történt, hogy Anya, Apa, Peti és a húga két év után először újra közösen ülték körbe a nagy asztalt.

- Mondd Prücsök, mit nem értesz? – kezdett bele Apa.

- A törteket – felelte Peti.

- Pedig azok nem is olyan nehezek – lapozott bele a fia füzetébe Apa.

- De épp ti mondtátok, hogy két félből, nem mindig lesz egész. Az iskolában viszont mást tanítanak.

- Amit az iskolában mondanak, az úgy is van – vágott közbe Anya.

- Az lehet, ám én pontosan emlékszem, hogy mielőtt Apa elment, azt magyaráztatok, hogy ha a felek nem passzolnak össze, akkor sehogy sem lehet belőlük egészlet csinálni. Jobb, ha meghagyjuk őket félnek.

Anya és Apa egymásra néztek. Apa bólintott. Anyára bízta a feladatot.

- Akkor tévedtünk. Rosszul mondtuk. Néha előfordul. Nekünk sem lehet mindig igazunk.

- Ezek szerint Te és Apa egyszer lesztek még egész? – csillant fel Peti szeme.

- Nem fiam. Anyád és én... szóval az már elmúlt. Az már történelem.

Petinek később a történelem házában sem segített senki.

Ki vagyok én, ha édesanyám neve Szilágyi Erzsébet volt?

Ki vagyok én, ha a hátam mögött úgy hívtak: a haza bölcse?

Ki vagyok én, ha rólam nevezték el a Lánchidat?

Ki vagyok én, ha általam robbant ki a Rákóczi-szabadságharc?

És ki vagyok én, ha másodévesként matematikát hallgatok a BME-n, ha minden nap használom a négyes metrót, ha én is küzdök a kettesért, ha én sem eszem húst, ha nekem sincs jó kifogásom, hogy holnap kihagyhassam az első órát? Úgy bizony. Lehetek akár Te is. De nem. Te sokkal jobb vagy nálam. Neked első az ötös, és nincs szükséged kifogásokra, mert bejársz még a reggel nyolcas előadásokra is. Elhiszem. Nem kell győzködnöd! De ha tetszik, ha nem, még így is összekevernek minket egymással. Milyen remek lenne, ha olyan jól definiálhatóak lennénk, mint a fent említett úriemberek. Nekünk azonban itt van a névtelenség. Igazad van. Te már letettél valamit az asztalra. Beszéljek a magam nevében! Persze én is büszkélkedhetek ezzel-azzal: engem például úgy hívtak a hátam mögött, hogy Pápaszem meg Csontkollekcio. Rólam nevezték el a kovácsoltvas kaput, sőt magát a mestert is, és miattam robbant ki verekedés a fiú öltözőben negyedikben. Ezzel nem dicsekedni szeretnék, csak azt mondtam az egyik osztálytársamnak, hogy lehetne kedvesebb, és pechemre egyetértett velem egy másik srác.

Mindezek ellenére senki vagyok. Nehezen találom önmagam. Azt kérdezed miért? Mert itt ahol állunk, csak számok vagyunk, jó esetben becsúszik egy két betű, de ennyi. Itt nem várják el, hogy egyéniségek legyünk. Sőt be kell állnunk a sorba. Nem Ybl Miklósokat akarnak látni, ám nem is téged vagy engem. A saját képmásukra van szükségük. Ha nevetnek, nevethetsz, de ha sírnak, neked is sírnod kell. Félreértesz. Nem panaszkodom. Csak küzdök az egómmal. Mert ő igenis vágyik arra, hogy pont, sík vagy egyenes helyett egyértelműen definiálható legyen. Ezért küzdeni kell, tudom. De elég nehéz hátrakötött kézzel. Megint félreértesz. Tisztában vagyok vele, hogy ebben a helyzetben csak én lehetek a rossz. Hogy merek felszólalni valami ellen, amibe egyáltalán nem látok bele? Hogy merek beszélni valamiről, ami csak szerintem probléma? Hogy merek kiállni magamért, amikor nincs is olyan, hogy Én? Igen elismerem. Sokkal jobb vagy nálam. De van egy rossz hírem: A definíció szerint nincs köztünk semmi különbség. Szóval rajtad a sor, hogy bizonyítsd az igazad!

Kén, szén, bróm, jód. Elemek. Góliát, ceruza, mikro, gomb. Elemek. Tűz, víz, levegő, föld. Elemek. Mennyi mindenre rá lehet húzni ezt az egy szót. Elem. Sőt, lehetnek elemi ösztöneink, amik sajnos nem mindig célravezetőek.

A következő példában két elemünk van: A és B. A trónörökös, sok pénzzel és bejárással az összes királyi vagy bárói udvarba. B családja szintén jómódú, ám korántsem nemes. Már az is meglepő, hogy e két elem egyáltalán találkozott. Pedig megtörtént. 1853-ban egy bálon. A-nak szóba se kellett volna állnia B-vel, ám B szépsége úgy lenyűgözte az ifjú herceget, hogy egy évvel később anyja akarata ellenére, ám a nép örömére feleségül is vette.

Most nézzünk meg újabb két elemet: C gimnazista, színötös, ennek ellenére magát túlságosan alulértékelő lány. D pedig ugyanezen gimnázium menő arca. A focicsapat élsportolója, és a tanárok réme. Standard körülmények között ez a két elem nem reagál egymással. Azonban az élet sokkal bonyolultabb holmi kémianál. A és B csak úgy, mint C és D szerelmes lett. Ez pedig felülír mindent. A romantikus filmek itt véget is érnek, azonban a való élet csak ezután kezdődik.

Ha ugyanis a legjobb pasival jársz, akkor akarva-akaratlanul is célponttá válsz. C ezt először az ebédlőben tapasztalta meg. A konyhásnő hatalmas mosollyal köszöntötte, és kérés nélkül nagyobb adagot adott neki. A sorban mögötte álló srác miután észrevette, meglökte a lányt. Két napig C-n nevetett az egész iskola. Később a tanárok is beszálltak a játékba. Tesi órán egyre többször szóltak rá: „Néha edzésre is elkísérhetnéd a pasidat. Talán meglenne az ötszáz méter”. vagy „Még szerencse, hogy a focicsapat nem kért fel pomponlánynak, mert siralmasan megy az atlétika.” Ezzel szemben B csupán a főúri intrikákkal szembesült, hiszen hercegnéként nem vegyülhetett a pórnéppel. Mindössze csípős megjegyzéseket kapott túl szerény öltözkékre, vagy „ormótlan” modorára. Folyamatosan leckéket kellett vennie külön-félebbnél különfélebb mesterektől, hogy mit szabad és mit nem. C-t az élet tanította. Hamar rájött, hogy akiket eddig a barátnő-jének hitt, nem mind azok. Újakat azonban képtelen volt szerezni, mert félt, csak a pasija miatt dumálnának vele. B-nek hamar megromlott az állapota, C rászokott a nyugtatókra. Míg előbbinél a fűző szorosabbnál szorosabbra húzása segített valamelyest az önkép helyreállításában, addig utóbbi komoly koplalásba kezdett. A és D mindezek ellenére kitarítottak választottjaik mellett, ám komoly lépést, rangjuk miatt nem tehettek az ügyben. B utazgatni kezdett, C naplóírással enyhített szorongásán. Egy idő után mindkettőjük számára kilátástalanná vált a helyzet. B-t egy irigye szúrta le, míg C az ugrást választotta. Nem ismerték egymást. Más korban, más társadalmi helyzetben élték ugyanazt az életet. Mindössze annyi volt a bűnük, hogy rossz elemmel reagáltak. Ez a kémia. Elemek sorozata. Képes felülírni bármit, kivéve egyetlen szabályt, mert a történelem mindig megismétli önmagát.